

***Įsakymas netenka galios 2020-06-15:***

*Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas*

*Nr. [1R-164](#), 2020-06-11, paskelbta TAR 2020-06-12, i. k. 2020-12849*

*Dėl Advokatų kvalifikacinio egzamino ir advokatų veiklos organizavimo egzamino laikymo ir apmokėjimo tvarkos aprašo ir advokatų kvalifikacinio egzamino ir advokatų veiklos organizavimo egzamino programos patvirtinimo*

***Suvestinė redakcija nuo 2017-01-01 iki 2020-06-14***

*Įsakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [143-5757](#), i. k. 1082270ISAK001R-458*

***Nauja redakcija nuo 2014-04-29:***

*Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834*

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS**

**DĖL ADVOKATŲ KVALIFIKACINIO EGZAMINO IR ADVOKATŲ VEIKLOS ORGANIZAVIMO EGZAMINO PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2008 m. gruodžio 1 d. Nr. 1R-458

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, t v i r t i n u Advokatų kvalifikacinio egzamino ir advokatų veiklos organizavimo egzamino programą (pridedama).

L. E. TEISINGUMO MINISTRO PAREIGAS

PETRAS BAGUŠKA

SUDERINTA

Lietuvos advokatūros

2008-11-14 raštu Nr. 712

PATVIRTINTA  
Lietuvos Respublikos teisingumo  
ministro 2008 m. gruodžio 1 d.  
įsakymu Nr. 1R-458

## **ADVOKATŲ KVALIFIKACINIO EGZAMINO IR ADVOKATŲ VEIKLOS ORGANIZAVIMO EGZAMINO PROGRAMA**

*Pakeistas priedo pavadinimas:*

Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834

### **I SKYRIUS CIVILINĖ TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Civilinės teisės samprata. Objektyvioji ir subjektyvioji civilinė teisė. Civilinės teisės taikymo sfera. Ekonominė apyvarta ir civilinė teisė. Viešosios ir privatinės teisės sąveika. Civilinė teisė dualistinėje teisės sistemoje. Civilinės teisės ideologiniai pagrindai, tikslai ir funkcijos.

Civiliniai teisiniai santykiai, jų turinys, forma, bruožai ir rūšys. Civilinio teisinio santykio atsiradimo, pasikeitimo ir pasibaigimo pagrindai. Civilinio teisinio santykio objektai ir subjektai. Civilinio teisinio reglamentavimo dalyko ir metodo samprata. Civilinio teisinio reglamentavimo metodo pagrindiniai požymiai.

Civilinės teisės principų sąvoka ir rūšys. Civilinės teisės normų aiškinimo principai. Civilinės teisės šaltinio samprata ir rūšys. Civilinės teisės sistemos ir civilinių įstatymų sistemos samprata.

Civilinių teisių ir šių teisių objekto samprata. Civilinių teisių objektai ir civilinės apyvartos objektai. Daiktų kaip civilinių teisių objektų samprata ir rūšys. Pinigai kaip civilinių teisių objektas. Vertybiniai popieriai, jų sąvoka, skiriamieji požymiai, rūšys. Vertybinių popierių emisija ir apyvarta. Daiktinės ir prievolinės teisės kaip išvestiniai civilinių teisių objektai. Ūkinės veiklos rezultatai kaip civilinių teisių objektai. Intelektinės veiklos rezultatai kaip civilinių teisių objektai. Asmeninių neturtinių vertybių, saugomų civilinių įstatymų normomis, rūšys ir jų apibūdinimas.

Termino sąvoka, terminų pritaikymo sfera ir teisinė reikšmė. Terminų klasifikavimo kriterijai ir jų rūšys. Įgyjamieji ir naikinamieji terminai, teisių įgyvendinimo terminai. Terminų skaičiavimo tvarka.

Ieškinio senaties sąvoka ir funkcijos. Ieškinio senaties taikymo samprata ir sąlygos. Ieškinio senaties terminų rūšys. Bendrieji ir specialieji ieškinio senaties terminai. Ieškinio senaties terminų skaičiavimas. Ieškinio senaties termino eigos pradžia. Ieškinio senaties termino sustabdymas ir nutraukimas.

Civilinių teisių įgyvendinimo samprata. Civilinių teisių įgyvendinimo principai. Draudimas piktnaudžiauti savo teisėmis. Piktnaudžiavimo teisėmis samprata. Savigyna kaip civilinių teisių gynimo būdas.

Sandorio sąvoka. Sandorio funkcijos civilinių santykių teisinio reglamentavimo mechanizme. Sandorio turinys, tikslai ir motyvai, jų teisinė reikšmė. Sandorio forma. Sandorių rūšys. Sandorių galiojimo samprata, sąlygos. Sandorio negaliojimo pasekmės. Restitucija. Sandorių negaliojimo pagrindai. Sandorių, sudarytų viršijus kompetenciją, negaliojimas.

Fizinio asmens teisinio subjektiškumo sąvoka ir elementai. Teisnumo sąvoka ir turinys. Veiksnumo sąvoka. Civilinės būklės akto sąvoka ir rūšys. Fizinio asmens gyvenamoji vieta. Globos ir rūpybos samprata, steigimo ir pasibaigimo pagrindai. Juridinio asmens sąvoka ir požymiai. Juridinių asmenų rūšys. Juridinių asmenų įsteigimas. Juridinio asmens teisnumo ir

veiksnų samprata. Juridinio asmens organai ir atstovai. Juridinio asmens filialai ir atstovybės. Juridinio asmens reorganizavimas ir likvidavimas. Juridinio asmens pertvarkymas.

Atstovavimo sąvoka. Atstovavimo ir įgalinimų atsiradimo pagrindai. Įgaliojimo sąvoka ir rūšys. Įgaliojimo forma. Įgaliojimo pasibaigimas. Perįgaliojimas.

Atstovavimo teisinio santykio šalių teisės ir pareigos, atsakomybė. Atskirų atstovavimo rūšių apžvalga. Vartotojiškas (buitinis) atstovavimas. Komercinis atstovavimas. Prokūra. Prekybos agentas ir tarpininkas.

Daiktinės teisės samprata. Daiktai ir daiktinės teisės kaip civilinių teisių objektai. Daiktinių teisių rūšys. Daiktinių teisių apsunkinimai.

Valdymas kaip savarankiškas civilinio teisinio reglamentavimo objektas. Teisėtas ir neteisėtas valdymas. Teisėto valdymo atsiradimo ir pasibaigimo pagrindai. Valdymo įgyvendinimas ir gynimas.

Nuosavybės teisės samprata, rūšys, formos. Nuosavybės teisės subjektai ir objektai. Nuosavybės teisės turinys. Nuosavybės teisės įgijimo (pirminiai ir išvestiniai) ir pasibaigimo pagrindai. Nuosavybės teisės įgyvendinimas. Viešosios nuosavybės teisės įgyvendinimo ypatumai. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įgyvendinančios valstybės ir savivaldybių nuosavybės teisę. Valstybės (savivaldybių) turto perdavimas valstybės (savivaldybių) institucijoms patikėjimo teise. Valstybės (savivaldybių) turto perdavimas valdyti fiziniams ir juridiniams asmenims pagal panaudos ar nuomos sutartį. Valstybės (savivaldybių) turto investavimas. Valstybės (savivaldybių) turto privatizavimas. Valstybės turto privatizavimo sandoriai.

Bendrosios nuosavybės teisės samprata ir rūšys. Bendrosios nuosavybės teisės subjektai ir objektai. Bendrosios nuosavybės teisės įgyvendinimo ypatumai. Bendrosios nuosavybės teisės atsiradimas, pasikeitimas ir pasibaigimas.

Nuosavybės teisės apsauga ir gynimas. Prievoliniai ir daiktiniai nuosavybės gynimo būdai. Valdymo teisės gynimas (vindikacinis ieškinys). Sąžiningo neteisėto valdytojo interesų apsauga. Daiktinių teisių gynimas nuo pažeidimų, nesusijusių su valdymo netekimu (negatorinis ieškinys).

Turto patikėjimo teisės sąvoka, subjektai, atsiradimo pagrindai, turinys.

Servituto sąvoka ir turinys. Servitutų rūšys. Servituto nustatymas. Servituto pabaiga.

Uzufrukto sąvoka ir turinys. Uzufrukto nustatymas. Uzufrukto pabaiga.

Užstatymo teisės sąvoka ir turinys. Užstatymo teisės nustatymas ir pabaiga.

Ilgalaikės nuomos sąvoka ir turinys. Ilgalaikės nuomos nustatymas ir pabaiga.

Hipotekos sąvoka. Hipotekos objektas. Hipotekos rūšys. Priverstinės hipotekos atsiradimo pagrindai. Sutartinė hipoteka. Hipotekos įforminimas ir įregistravimas. Hipotekos perleidimas ir įkeitimas. Skolos išieškojimas hipotekos kreditoriaus naudai. Hipotekos pabaiga.

Įkeitimo sąvoka. Įkeitimo objektas. Įkeitimo atsiradimo pagrindai. Įkeitimo įforminimas ir įregistravimas. Įkeitimo teisės pabaiga.

Kito asmens turto administravimas. Turto administravimo rūšys. Turto administravimo nustatymas. Turto administravimo pabaiga.

Prievolės sąvoka ir rūšys. Prievolės šalys. Kreditorius. Skolininkas. Prievolių teisinius santykius charakterizuojantys bruožai. Prievolių teisės sąvoka ir sistema. Prievolių atsiradimo ir pasibaigimo pagrindai. Regresinės prievolės. Asmenų pasikeitimas prievolėje. Prievolės įvykdymo samprata ir stadijos. Prievolės įvykdymo principai. Prievolių įvykdymo eiliškumo nustatymas. Prievolės įvykdymo užtikrinimo samprata ir būdai. Netesybos. Laidavimas. Garantija. Rankpinigiai. Kiti prievolių užtikrinimo būdai. Skolininko atleidimas nuo prievolės įvykdymo. Novacija.

Asmens, tvarkančio kito asmens reikalus, pareigos. Reikalų tvarkymas prieš kito asmens valią. Išlaidų atlyginimas. Kito asmens vardu ir interesais sudaryto sandorio teisinės pasekmės. Prievolės, atsirandančios dėl turto įgijimo ar sutaupymo be pagrindo, sąvoka.

Prievolės subjektai. Prievolės šalių teisės ir pareigos. Prievolės dalykas. Be pagrindo įgytas ar sutaupytas turtas, kurio negalima išreikšauti.

Loterija ir kiti žaidimai, grindžiami rizika ir atsitiktinumu. Lažybos.

Sutarties samprata, elementai, rūšys. Dvišalės ir vienašalės, atlygintinės ir neatlygintinės, konsensualinės ir realinės, vienkartinio įvykdymo ir tęstinės sutartys. Komercinės sutartys. Vartojimo sutarties samprata ir ypatumai. Viešosios sutarties samprata ir sudarymo ypatumai. Taikos sutarties samprata ir teisinė galia. Ikisutartiniai santykiai, jų reikšmė. Preliminarios sutartys, jų forma, turinys, teisinė reikšmė. Sutarčių sudarymo stadijos. Ofertos ir akcepto samprata. Sutarčių galia. Sutarties galia tretiesiems asmenims. Sutarčių forma. Registracijos reikšmė. Sutarčių turinys, sąlygų rūšys. Sutarties kaina. Sutarčių vykdymo tvarka. Sutarčių neįvykdymo teisinės pasekmės. Atsakomybė už sutarčių nevykdymą naikinančios sąlygos. *Force majeure* aplinkybės. Sutarčių pabaiga. Sutarties nutraukimo teisinės pasekmės. Sutarties absoliutus ir santykinis negaliojimas. Kreditoriaus interesų gynimas (*actio Pauliana*). Nesąžiningumo prezumpcijos atvejai. Netiesioginis ieškinys. Sulaikymo teisė. Sutarčių su užsienio kontrahentu sudarymo ypatumai.

Civilinės atsakomybės samprata ir rūšys. Civilinės atsakomybės sankcijos. Sutartinė ir deliktinė civilinė atsakomybė. Dalinė ir solidari atsakomybė. Pagrindinė ir papildoma (subsidinė) atsakomybė. Ribota ir visiška atsakomybė. Civilinės atsakomybės netaikymas ir atleidimas nuo civilinės atsakomybės. Tiesioginė ir netiesioginė (regresinė) atsakomybė. Civilinė atsakomybė ir kiti žalos kompensavimo būdai. Civilinės atsakomybės draudimas.

Civilinės atsakomybės sąlygos. Žala ir nuostoliai, jų rūšys. Turtinė ir neturtinė žala, jos požymiai, nustatymo kriterijai. Išlaidos ir negautos pajamos. Nuostolių sumažinimas. Neteisėta veika. Priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos (nuostolių). Kaltė. Atsakomybė nesant kaltės. Rizika kaip atsakomybės sąlyga. Sutartinė atsakomybė. Nesutartinių žalos padarymo prievolių sąvoka, požymiai ir specifika. Išskirtiniai atsakomybės už padarytą žalą atvejai.

Pirkimo–pardavimo sutarties samprata, bendrosios nuostatos. Pirkimo–pardavimo sutarties rūšys. Atskirų pirkimo–pardavimo sutarčių ypatumai.

Mainų sutartis.

Skolos padengimo sutartis. Neterminuota (nuolatinė) renta. Renta iki gyvos galvos. Išlaikymo iki gyvos galvos sutartis.

Dovanojimo sutartis.

Nuomos sutartis, samprata, bendrosios nuostatos. Nuomos sutarties rūšys. Atskirų nuomos sutarčių ypatumai.

Neatlygintino naudojimosi daiktu sutartis.

Rangos sutarties samprata, rūšys. Atskirų rangos sutarčių teisinė charakteristika.

Mokslinio tyrimo, bandomieji, konstravimo ir technologiniai darbai.

Atlygintinių paslaugų teikimo sutartis. Asmens sveikatos priežiūros sutartis. Turizmo paslaugų sutartis.

Pavedimo sutartis.

Franšizės sutartis.

Komiso sutartis.

Distribucijos (paskirstymo) sutartis.

Vežimo sutartis.

Krovinių ekspedijavimo ir krovinių ekspedicijos sutartys.

Pasaugos sutartis, bendrosios nuostatos. Atskiros pasaugos sutarties rūšys, jų ypatumai.

Paskolos sutartis. Kreditavimo sutartis. Vartojimo kredito sutartis. Banko indėlio sutartis. Faktoringo sutartis. Banko sąskaitos sutartis.

Atsiskaitymai.

Viešas atlyginimo pažadėjimas.

Viešas konkursas.

Turto patikėjimas.

Jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis.

Taikos sutartis.

Draudimo sutartis. Draudimo formos ir šakos.

Tarptautiniai pervežimai.

Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo tvarka ir sąlygos.

Autorių teisė. Autorių teisės objektai ir subjektai. Autorių teisės ir jų gynimas.

Autorinės sutartys. Gretutinių teisių objektai ir subjektai.

Išradimų teisė. Atradimai. Prekių ženklų teisė. Pramoninio dizaino teisė.

Garbės ir orumo gynimas, teisinis reglamentavimas.

Konkurencijos teisiniai santykiai, reglamentavimas.

Antidempingo teisiniai santykiai, reglamentavimas.

Vartotojų teisių gynimas.

Paveldėjimo samprata. Paveldėjimo pagrindai.

Palikimo atsiradimas. Palikimo atsiradimo vieta. Palikėjas. Įpėdiniai. Paveldėjimo objektas.

Paveldėjimas pagal įstatymą. Įstatyminiai įpėdiniai. Paveldėjimas atstovavimo teise. Sutuoktinių paveldėjimo teisė.

Paveldėjimas pagal testamentą. Testamentų rūšys. Oficialieji testamentai. Asmeninis testamentas, jo perdavimas saugoti. Bendrasis sutuoktinių testamentas. Testamento turinys. Testamento panaikinimas, papildymas ir pakeitimas. Testamentų registras. Testamento paskelbimas. Testamento vykdymas.

Palikimo priėmimas. Teisės priimti palikimą perėjimas. Palikimo atsisakymas. Palikimo perėjimas valstybei. Palikimo apsauga. Paveldėjimo teisės liudijimas. Įpėdinio atsakomybė už palikėjo skolas.

Paveldėjimo reglamentavimas tarptautinėse Lietuvos Respublikos dvišalėse (trišalėse) teisinės pagalbos ir teisinių santykių sutartyse. Testamento forma. Turto perėjimas valstybei. Palikimo apsauga ir perdavimas.

Šeimos teisės samprata. Šeimos santykių teisinio reglamentavimo principai. Šeimos teisinių santykių samprata. Šeimos teisinių santykių subjektai, objektai, turinys. Šeimos teisių įgyvendinimas ir gynimas.

Šeimos teisės terminai ir šaltiniai.

Santuokos samprata. Santuokos sudarymo sąlygos ir tvarka, teisinės pasekmės. Sutuoktinių subjektinės asmeninės ir turtinės teisės bei pareigos. Sužadėtuvių. Santuokos pripažinimo negaliojančia samprata, pagrindai, teisinės pasekmės. Santuokos pabaigos samprata, pagrindai, teisinės pasekmės. Santuokos nutraukimo sąlygos, būdai, tvarka, teisinės pasekmės. Santuokos atnaujinimas.

Sutuoktinių gyvenimo skyrium samprata.

Sutuoktinių turto teisinio režimo rūšys. Šeimos turto samprata ir teisinis režimas. Bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės samprata. Asmeninė sutuoktinių nuosavybė.

Vedybų sutarties samprata, jos sudarymo tvarka, forma ir turinys. Vedybų sutarties pakeitimas, nutraukimas ir pabaiga. Vedybų sutarties pripažinimas negaliojančia.

Sutuoktinių civilinės atsakomybės pagal turtines prievoles samprata. Prievolės, vykdomos iš bendro sutuoktinių turto. Atsakomybė pagal vieno iš sutuoktinių prievolę. Sutuoktinių atsakomybės atribojimas. Teisė į kompensaciją.

Turto, kuris yra bendroji jungtinė nuosavybė, padalijimas.

Giminystės samprata. Giminystės linijos. Svainystės samprata ir teisinė reikšmė.

Vaiko kilmės nustatymo samprata, būdai, reikšmė. Tėvystės pripažinimo samprata, sąlygos ir tvarka. Tėvystės nustatymo samprata, pagrindai, sąlygos ir tvarka. Tėvystės (motinystės) nugincijimo sąlygos ir pagrindai. Dirbtinio apvaisinimo teisinio reglamentavimo problema.

Tėvų valdžios samprata ir turinys. Tėvų valdžios apribojimo sąlygos, būdai ir teisinės pasekmės.

Vaikų teisių ir pareigų samprata bei turinys. Vaikų teisių įgyvendinimo užtikrinimas ir jų dalyvavimas užtikrinant šias teises. Nepilnamečių vaikų turto tvarkymas.

Asmeninių tėvų teisių ir pareigų samprata bei turinys.

Vaikų ir tėvų tarpusavio išlaikymo samprata, teisės ir pareigos. Teikiamo materialinio išlaikymo dydžio, formos ir tvarkos nustatymas. Valstybės išlaikomi vaikai.

Įvaikinimo sąlygos ir tvarka. Įvaikinimo teisinės pasekmės. Įvaikinimo, atlikto užsienyje, pripažinimas.

Bendro gyvenimo neįregistravus santuokos samprata, sąlygos ir teisinė reikšmė. Bendrai gyvenančių vyro ir moters įgyto turto teisinis režimas, šio turto valdymas, disponavimas, naudojimas.

Kitų šeimos narių tarpusavio teisės ir pareigos.

Globos ir rūpybos samprata. Globos ir rūpybos institucijos. Nepilnamečių asmenų globa ir rūpyba. Pilnamečių asmenų globa ir rūpyba.

Civilinės būklės samprata. Civilinės būklės aktus registruojančios įstaigos, jų kompetencija. Civilinės būklės aktų registravimo taisyklės, nuginčijimas, anuliavimas.

Pareiškimas teismui dėl bankroto bylos iškėlimo. Bankroto bylos iškėlimas teisme. Teismai, nagrinėjantys bankroto bylas.

Bankroto procedūrų neteisminis nagrinėjimas.

Teismo kompetencija ginant skolininko, kreditorių ir trečiųjų asmenų interesus bankroto bylos iškėlimo atveju.

Kreditorių teisės bankroto byloje. Kreditorių susirinkimo kompetencija ir jo sušaukimas. Kreditorių reikalavimų tvirtinimas. Bankroto bylos nutraukimas.

Teismo nutarties dėl įmonės sanavimo priėmimas, įmonės sanavimo nutraukimas ir baigimas.

Taikos sutarties bankroto byloje sudarymas, turinys ir tvirtinimo tvarka.

Bankrutavusios įmonės likvidavimas.

Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė ir tvarka. Įstatymai, reglamentuojantys bankroto bylų nagrinėjimo ypatumus, jų tarpusavio santykis.

## **II SKYRIUS CIVILINIO PROCESO TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

*Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449*

Civilinis procesas ir kitos subjektinių teisių ir interesų gynimo bei ginčų sprendimo formos. Teisė į teisminę gynybą kaip viena pagrindinių asmens teisių. Civilinio proceso teisės sąvoka, sistema, funkcijos ir uždaviniai. Civilinio proceso teisės dalykas ir metodas. Civilinio proceso tikslai.

Civilinio proceso teisenos. Civilinio proceso stadijos.

Civilinio proceso teisės šaltinių samprata ir sistema. Teisės ir įstatymų analogija civiliniame procese. Civilinio proceso teisės normos ir jų ypatumai. Civilinio proceso teisės normų galiojimas laiko, teritorijos ir asmenų atžvilgiu.

Civilinio proceso teisės principų samprata ir sistema. Civilinio proceso teisės principų klasifikavimas. Atskirų civilinio proceso teisės principų teisinė charakteristika. Civilinio proceso teisės principų reikšmė.

Civilinių procesinių teisinių santykių samprata, bruožai, turinys ir forma. Civilinių procesinių teisinių santykių atsiradimo, pasikeitimo ir nutraukimo pagrindai. Civilinių procesinių teisinių santykių elementai. Civilinis procesinis teisnumas ir veiksnumas. Proceso dalyviai: dalyvaujantys byloje asmenys, kiti proceso dalyviai.

Teismas kaip privalomas civilinių procesinių teisinių santykių subjektas.

Civilinio proceso šalių samprata, procesinė teisinė padėtis. Tinkama ir netinkama šalis. Netinkamos šalies pakeitimas tinkama. Procesinis bendrininkavimas. Procesinių teisių perėmimas.

Tretieji asmenys civiliniame procese, jų požymiai, rūšys ir reikšmė.

Viešojo intereso gynimas civiliniame procese. Viešąjį interesą ginantys subjektai, jų dalyvavimo procese formos, procesinė padėtis.

Atstovavimo civiliniame procese samprata, tikslas ir rūšys. Atstovo teisme procesinė padėtis, įgaliojimai ir jų įforminimas. Advokato teisinė padėtis civiliniame procese. Privalomas advokato dalyvavimas.

Kuratorius civiliniame procese.

Civilinių bylų priskyrimo teismams samprata ir principai. Teismų kompetencijos sąvoka ir rūšys.

Civilinių bylų teismingumo samprata ir rūšys. Rūšinis (dalykinis) teismingumas. Teritorinis teismingumas ir jo rūšys. Funkcinis teismingumas. Teismingumo taisyklių nesilaikymo procesiniai teisiniai padariniai. Civilinės bylos, teismo priimtose savo žinion, perdavimo kitam teismui tvarka. Teismingumo kolegija.

Teismo sudėtis. Nušalinimai, nušalinimo pagrindai ir išsprendimo tvarka.

Procesiniai terminai, jų samprata ir rūšys. Procesinių terminų skaičiavimo taisyklės. Procesinio termino sustabdymas, pratęsimas ir atnaujinimas. Procesinių terminų pažeidimo teisinės pasekmės.

Teismo nuobaudos samprata, paskirtis ir rūšys. Teismo baudos. Areštas. Teismo nuobaudų skyrimo pagrindai ir tvarka. Teismo nuobaudų apskundimas.

Bylinėjimosi išlaidų civiliniame procese samprata, reikšmė ir rūšys. Žyminio mokesčio samprata, rūšys ir dydis. Ieškinio suma ir jos nustatymo tvarka. Atleidimas nuo žyminio mokesčio. Žyminio mokesčio sumokėjimo atidėjimas. Žyminio mokesčio grąžinimas. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu. Išlaidos advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas šalims ir jų atlyginimas valstybei.

Užstato samprata ir paskirtis.

Procesinių dokumentų samprata, reikšmė ir rūšys. Procesinių dokumentų forma, turinys, kalba, skaičius ir priedai. Procesinių dokumentų pateikimas teismui, jų priėmimas, trūkumų ištaisyimas. Procesinių dokumentų įteikimo samprata, reikšmė, būdai ir tvarka. Teismo šaukimai ir pranešimai bei jų įteikimas. Teismo šaukimo ir pranešimo turinys. Patvirtinimas apie procesinių dokumentų įteikimą. Netinkamo įteikimo procesinės teisinės pasekmės. Atsakovo paieška.

Ginčo teisenos samprata ir esmė. Ieškinio sąvoka. Teisė į ieškinį materialine ir procesine prasme. Ieškinių rūšys. Ieškinio forma ir turinys. Atsisakymas ieškinį priimti. Ieškinio trūkumų ištaisyimas. Civilinės bylos iškėlimas. Ieškinio dalykas ir ieškinio pagrindas. Ieškinio dalyko ar pagrindo pakeitimas. Ieškininių reikalavimų padidinimas, sumažinimas, sujungimas, išskyrimas. Ieškinio atsiėmimas ir atsisakymas. Ieškinio pripažinimas. Atsakovo interesų gynimo būdai. Taikos sutartis.

Laikiniųjų apsaugos priemonių samprata, reikšmė ir rūšys. Laikiniųjų apsaugos priemonių skyrimo sąlygos ir tvarka. Laikiniųjų apsaugos priemonių galiojimas, pakeitimas ir panaikinimas.

Įrodinėjimo civiliniame procese samprata, tikslas ir reikšmė. Įrodinėjimo subjektai. Įrodinėjimo dalykas. Įrodinėjimo etapai. Įrodinėjimo pareiga ir jos paskirstymas šalims.

Aplinkybės, kurių nereikia įrodinėti. Įrodymų sąvoka ir požymiai. Įrodymų klasifikavimas. Įrodymų sąsajumas ir leistinumai. Įrodinėjimo priemonės civiliniame procese. Įrodymų užtikrinimas. Teismo pavedimai, jų įvykdymo tvarka.

Pasirengimo civilinės bylos nagrinėjimui teismo posėdyje stadijos tikslas ir reikšmė. Pasirengimo civilinės bylos nagrinėjimui teisme terminai. Pasirengimo civilinės bylos nagrinėjimui būdai. Pasirengimas nagrinėti bylą teisme parengiamajame teismo posėdyje. Šalių taikinimo procedūra. Teismo nutartis skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje.

Civilinės bylos nagrinėjimo teisme stadijos reikšmė. Civilinės bylos nagrinėjimo teismo posėdyje formos. Civilinės bylos nagrinėjimas teismo posėdyje žodinio proceso tvarka. Teismo posėdžio sudedamosios dalys. Teismo posėdžio protokolai, jo reikšmė ir turinys.

Civilinės bylos nagrinėjimas teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka. Teismo posėdžio pirmininkas, jo teisės ir pareigos. Vadovavimas procesui. Bylos nagrinėjimo atidėjimas ir sustabdymas. Bylos užbaigimas nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės. Pareiškimo palikimo nenagrinėtu samprata, esmė, pagrindai ir teisinės pasekmės. Bylos nutraukimo samprata, esmė, pagrindai ir teisinės pasekmės.

Pirmosios instancijos teismo priimamų procesinių dokumentų rūšys. Teismo sprendimo samprata, reikšmė ir esminiai bruožai. Teismo sprendimo priėmimo tvarka. Teismo sprendimo priėmimo ir paskelbimo atidėjimas. Teismo sprendimo forma ir turinys.

Teismo sprendimo už akių samprata, reikšmė, priėmimo sąlygos, tvarka ir turinys. Teismo sprendimo už akių peržiūrėjimo tvarka.

Teismo sprendimo įsiteisėjimas. Teismo sprendimo trūkumų ištaisymas. Papildomas teismo sprendimas. Teismo sprendimo išaiškinimas. Teismo sprendimo įvykdymo tvarkos ir termino nustatymas. Teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimas. Teismo sprendimo nukreipimas vykdyti. Teismo sprendimų ir nutarčių skubaus vykdymo rūšys ir pagrindai. Teismo sprendimo įvykdymo atidėjimas, išdėstymas ir vykdymo tvarkos pakeitimas.

Pirmosios instancijos teismo nutarčių rūšys, priėmimo tvarka ir turinys. Teismo rezoliucija.

Teismo sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo kontrolės reikšmė ir formos.

Apeliacijos samprata, reikšmė ir rūšys. Apeliacijos subjektai ir objektas. Apeliacijos ribojimai. Apeliacinio skundo turinys, padavimo terminas ir tvarka, trūkumų šalinimas. Apeliacinio skundo atsisakymas, prisidėjimas prie apeliacinio skundo, atsiliepiamas į apeliacinį skundą.

Apeliacinio skundo nagrinėjimas apeliacinės instancijos teisme. Pasirengimas bylos nagrinėjimui, bylos nagrinėjimo formos ir tvarka. Apeliacinio skundo nagrinėjimo ribos. Apeliacinės instancijos teismo teisės. Pirmosios instancijos teismo sprendimo panaikinimo ar pakeitimo pagrindai. Bylos perdavimas nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui. Apeliacinės instancijos teismo sprendimų ir nutarčių priėmimo ir paskelbimo tvarka. Apeliacinės instancijos teismo sprendimų ir nutarčių turinys.

Pirmosios instancijos teismo nutarčių (nutarimų) apskundimas. Atskirųjų skundų nagrinėjimo procesiniai ypatumai.

Įsiteisėjusių teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimo formos.

Teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka esmė ir reikšmė. Kasacijos rūšys. Kasacijos subjektai ir objektas. Kasacijos ribojimai. Įsiteisėjusių teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai. Kasacinio skundo turinys. Kasacinio skundo padavimo terminas ir tvarka. Kasacinio skundo priėmimo tvarka. Kasacinio skundo atsisakymas, prisidėjimas prie kasacinio skundo, atsiliepiamas į kasacinį skundą. Atstovavimas kasaciniame teisme.

Kasacinio skundo nagrinėjimas kasaciniame teisme. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribos. Kasacinio teismo teisės. Nutarties (nutarimo) priėmimo ir paskelbimo kasaciniame teisme tvarka. Kasacinio teismo nutarties (nutarimo) turinys, teisinė galia ir reikšmė.

Proceso atnaujinimo samprata, reikšmė ir pagrindai. Prašymų dėl proceso atnaujinimo turinys, jų pateikimo terminai ir tvarka. Prašymų dėl proceso atnaujinimo nagrinėjimas. Teismo, nagrinėjančio prašymą dėl proceso atnaujinimo, teisės.

Bylų, susijusių su viešojo intereso apsauga, nagrinėjimo ypatumų prielaidos.

Bylų, kylančių iš šeimos teisinių santykių, nagrinėjimo ypatumai. Bylų dėl santuokos nutraukimo, pripažinimo negaliojančia, sutuoktinių gyvenimo skyrium (separacijos) nagrinėjimas. Bylų dėl tėvystės (motinystės) nustatymo nagrinėjimas. Bylų dėl tėvystės (motinystės) nugalinėjimo nagrinėjimas. Bylų dėl tėvų valdžios apribojimo nagrinėjimas. Bylų dėl vaikų išlaikymo nagrinėjimas.

Bylų, kylančių iš darbo teisinių santykių, nagrinėjimo ypatumai.

Bylų dėl daikto valdymo pažeidimų nagrinėjimo ypatumai.

Bankroto ir restruktūrizavimo bylų nagrinėjimo ypatumai.

Supaprastinto ir pagreitinto kai kurių kategorijų bylų nagrinėjimo tikslas.

Dokumentinio proceso sąlygos ir tvarka.

Bylų dėl teismo įsakymo išdavimo nagrinėjimo sąlygos ir tvarka.

Ginčų dėl nedidelių sumų priteisimo nagrinėjimo ypatumai.

Ypatingosios teisenos esmė ir reikšmė. Bylų priskyrimo nagrinėti ypatingosios teisenos tvarka kriterijai. Pagrindiniai bylų nagrinėjimo ypatingosios teisenos tvarka principai ir procesiniai ypatumai. Turinčių juridinę reikšmę faktų nustatymas. Fizinio asmens pripažinimas nežinia kur esančiu arba paskelbimas mirusiu. Fizinio asmens pripažinimas neveiksniu arba ribotai veiksnium, nepilnamečio pripažinimas veiksnium. Įvaikinimo bylų nagrinėjimas. Bylos dėl globos ir rūpybos. Bylos dėl antstolių ir notarų veiksmų. Bylų dėl civilinės būklės aktų įrašų atkūrimo, pakeitimo, papildymo, ištaisymo ar anuliavimo nagrinėjimas. Bylos dėl teisių pagal prarastus pareikštinius vertybinius dokumentus atkūrimo (šaukiamoji teiseną). Bylų dėl daiktinių teisių nagrinėjimas ypatingosios teisenos tvarka. Bylų, kylančių iš šeimos teisinių santykių, nagrinėjimas ypatingosios teisenos tvarka. Bylų dėl hipotekos (kilnojamojo daikto įkeitimo) nagrinėjimas.

Bylos dėl prarastos teismo ar vykdomosios bylos atkūrimo.

Bylos dėl praleisto įstatymų nustatyto termino atnaujinimo.

Bylos dėl teismo leidimų išdavimo, pareiškimų ar faktų patvirtinimo, turto administravimo, paveldėjimo procedūrų taikymo ir kitos ypatingosios teisenos tvarka nagrinėtinos bylos.

Vykdomo procesas. Vykdomieji dokumentai. Vykdomųjų dokumentų rūšys ir jų teisinė reikšmė. Vykdomo proceso dalyviai. Antstolis vykdomo procese ir jo teisinis statusas. Antstolių procesinės veiklos kontrolė. Šalys vykdomo procese, jų procesinės teisės ir pareigos. Taikos sutartis ir teisių perėmimas vykdomo procese. Bendrosios vykdomo veiksmų atlikimo taisyklės. Priverstinio vykdomo priemonės. Vykdomo veiksmų sustabdymas ir atidėjimas. Vykdomųjų dokumentų grąžinimas išieškotojui, vykdomosios bylos nutraukimas. Vykdomųjų dokumentų išdavimo tvarka. Vykdomųjų dokumentų pateikimo ir priėmimo vykdyti tvarka. Raginimas įvykdyti sprendimą.

Išieškojimo iš skolininko turto bendrosios taisyklės. Turto areštas. Areštuoto turto įkainojimas, realizavimo būdai ir tvarka. Varžytynės ir jų pravedimo tvarka. Atskirų turto rūšių arešto ir realizavimo ypatumai. Skolininko turto administravimas. Išieškojimo nukreipimas į skolininko darbo užmokestį ir kitas pajamas. Išlaikymo vaikams periodinėmis išmokomis išieškojimo ypatumai. Išieškojimo iš juridinių asmenų turto ypatumai. Išieškotų sumų paskirstymo išieškotojams ir išmokėjimo išieškotojams tvarka. Reikalavimų patenkinimo eilė. Nepiniginio pobūdžio teismo sprendimų vykdomo ypatumai. Užsienio teismų sprendimų vykdomo ypatumai. Išieškotojo, skolininko ir kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų gynimas vykdomo procese. Sprendimų įvykdymo atgrėžimas.

Tarptautinio civilinio proceso samprata. Civilinė byla, turinti užsienio (tarptautinį) elementą. Taikytinos teisės klausimai. Užsienio valstybių teisės taikymas. Užsienio piliečių ir juridinių asmenų, asmenų be pilietybės civilinės procesinės teisės ir pareigos. Teisingumo problema tarptautiniame civiliniame procese. Imunitetai. Ieškiniai užsienio valstybėms. Laikiniųjų apsaugos priemonių taikymas užsienio valstybėse. Šaukimų ir pranešimų užsienio valstybėse įteikimas. Įrodymų rinkimas užsienio valstybėse. Informacijos apie užsienio teisę gavimas ir teisinė pagalba tarptautiniame civiliniame procese. Užsienio teismų pavedimai. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų pripažinimas ir vykdymas Lietuvoje.

### **III SKYRIUS**

#### **BAUDŽIAMOJI TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Baudžiamosios teisės kaip teisės šakos sąvoka. Baudžiamosios teisės dalykas ir metodai. Baudžiamosios teisės sistema. Baudžiamosios teisės uždaviniai. Baudžiamosios teisės principai. Baudžiamosios teisės funkcijos.

Baudžiamosios teisės mokslas. Baudžiamosios teisės mokslo dalykas ir tyrimo metodai. Baudžiamojo įstatymo sąvoka ir pagrindiniai bruožai.

Baudžiamosios teisės šaltiniai.

Baudžiamojo kodekso specialiosios dalies straipsnio struktūra. Dispozicija ir jos rūšys. Sankcija ir jos rūšys.

Baudžiamųjų įstatymų aiškinimas, aiškinimų rūšys. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo vaidmuo aiškinant baudžiamuosius įstatymus. Įstatymų spragos ir analogija.

Baudžiamųjų įstatymų galiojimas laiko atžvilgiu. Baudžiamųjų įstatymų priėmimas, paskelbimas ir įsigaliojimas. Baudžiamųjų įstatymų įsigaliojimas ir taikymas.

Valstybės baudžiamoji jurisdikcija. Ekstradicija.

Nusikalstamos veikos samprata ir rūšys. Nusikaltimo sąvoka, požymiai, klasifikacija ir jo baudžiamojo teisinė reikšmė.

Baudžiamojo nusižengimo sąvoka, požymiai. Nusikaltimo ir baudžiamojo nusižengimo atribojimo kriterijai.

Nusikalstamos veikos atribojimas nuo kitų teisės pažeidimų (civilinio delikto, administracinio nusižengimo, drausminio nusižengimo).

Nusikalstamos veikos sudėties samprata ir požymiai. Jų santykis.

Nusikalstamos veikos sudėties požymiai. Objektvieji ir subjektyvieji nusikalstamos veikos sudėties požymiai. Pagrindiniai ir fakultatyvūs nusikalstamos veikos sudėties požymiai, jų reikšmė įrodinėjimo ir nusikalstamos veikos kvalifikavimo procesui.

Nusikalstamos veikos sudėties objektyviųjų požymių samprata. Pavojinga veika. Pavojingas veikimas, jo formos. Atsakomybės už pavojingą neveikimą sąlygos. Fizinės ir psichinės prievartos įtaka baudžiamajai atsakomybei. Pavojingi padariniai ir jų reikšmė nusikalstamų veikų kvalifikavimui. Pavojingų padarinių rūšys. Priežastinis ryšys tarp pavoingos veikos ir pavoingų padarinių, jo nustatymo problemos. Nusikalstamos veikos subjektas. Nusikalstamos veikos sudėties objektyvieji fakultatyvūs požymiai ir jų reikšmė nusikalstamų veikų kvalifikavimui. Nusikalstamos veikos dalykas, jo samprata. Nusikalstamos veikos padarymo vieta, laikas, būdas, priemonės, įrankiai ir aplinkybės, jų samprata. Specialieji nusikalstamos veikos subjekto požymiai ir jų reikšmė įrodinėjimo procesui.

Nusikalstamos veikos subjektyviųjų požymių samprata. Pakaltinamumas kaip fizinio asmens baudžiamosios atsakomybės sąlyga. Nepakaltinamumo sąvoka ir požymiai. Nepakaltinamumo įrodinėjimas, pripažinimo nepakaltinamu teisiniai padariniai, įtaka žmogaus baudžiamajai atsakomybei. Ribotas pakaltinamumas. Kaltės samprata, formos, turinys. Kaltės įrodinėjimas. Tyčinė kaltės forma. Tiesioginė tyčia ir jos sudėtinės dalys. Tyčios apibrėžimas formalioje bei materialioje nusikalstamos veikos sudėtyje. Netiesioginė tyčia ir jos struktūra. Apibrėžta ir neapibrėžta tyčia. Neatsargi kaltės forma, rūšys. Dviguba (mišri) kaltės forma. Kaltės klausimas esant juridinio asmens baudžiamajai atsakomybei. Klaida. Juridinė klaida. Faktinė klaida. Klaidų įtaka asmens baudžiamajai atsakomybei. Apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų samprata ir įtaka baudžiamajai atsakomybei.

Subjektyvieji nusikalstamos veikos sudėties fakultatyvūs požymiai ir jų reikšmė nusikalstamų veikų kvalifikavimui bei įrodinėjimui. Motyvas, jo samprata ir rūšys. Tikslas, jo samprata.

Baudžiamąją atsakomybę šalinančių aplinkybių samprata ir rūšys. Būtinoji gintis ir jos teisėtumo sąlygos. Būtiniosios ginties ribų peržengimas ir jo reikšmė asmens baudžiamajai atsakomybei. Tariamoji gintis, asmens veiksmų baudžiamojo teisinio vertinimo aspektai esant tariamajai ginčiai. Asmens, padariusio nusikalstamą veiką, sulaikymo ir žalos jam padarymo teisėtumo sąlygos. Būtinasis reikalingumas ir jo teisėtumo sąlygos. Būtiniojo reikalingumo

teisėtumo sąlygų pažeidimas ir įtaka asmens baudžiamajai atsakomybei. Profesinių pareigų vykdymas ir jo teisėtumo sąlygos. Profesinės pareigos samprata. Teisės aktai, reglamentuojantys asmens, vykdančio profesines pareigas, veiklą. Teisėsaugos institucijos užduoties vykdymas ir jo teisėtumo sąlygos. Nusikalstamą veiką imituojančio elgesio modelio samprata ir jo sankcionavimas. Įsakymo vykdymas ir jo teisėtumo sąlygos. Pateisinama profesinė ar ūkinė rizika ir jos teisėtumo sąlygos. Mokslinis eksperimentas ir jo teisėtumo sąlygos. Nukentėjusiojo sutikimas ir jo baudžiamojo teisinio vertinimo aspektai.

Nusikalstamos veikos stadijų samprata ir rūšys.

Bendrininkavimo samprata. Objektīvūs ir subjektīvūs bendrininkavimo požymiai. Bendrininkų rūšys. Tarpinis nusikalstamos veikos padarymas. Bendrininkavimo formos. Prisidėjimo prie nusikalstamos veikos samprata, požymiai ir formos.

Nusikalstamų veikų daugeto samprata ir požymiai, daugeto formos. Pavienės nusikalstamos veikos samprata, požymiai ir rūšys. Trunkama nusikalstama veika, jos skiriamieji bruožai. Tęstinė nusikalstama veika, jos skiriamieji bruožai. Nusikalstamų veikų pakartotinumą sąvoka ir požymiai, baudžiamieji teisiniai padariniai.

Nusikaltimų recidyvo samprata, rūšys, požymiai ir įtaka asmens baudžiamajai atsakomybei.

Normų konkurencijos samprata, atsiradimo priežastys ir rūšys. Baudžiamosios teisės normų kolizijos samprata.

Baudžiamosios atsakomybės samprata, turinys, formos. Baudžiamosios atsakomybės pradžia, realizavimas ir pabaiga. Baudžiamoji atsakomybė ir bausmė, jų tarpusavio santykis. Nepilnamečių baudžiamosios atsakomybės ypatumų paskirtis.

Baudžiamosios politikos samprata.

Atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės samprata, juridinė prigimtis. Atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės skiriamieji požymiai. Atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės rūšys, pagrindai.

Bausmės samprata ir skiriamieji bruožai. Bausmių sistema ir tikslai. Bausmių rūšys: viešųjų teisių atėmimas, teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimas, viešieji darbai, bauda, laisvės apribojimas, areštas, laisvės atėmimas.

Nuteistųjų, atliekančių bausmę, kategorijos, jų teisinė padėtis. Juridinio asmens bausmės esmė, tikslai, nubaudo elementai ir bausmių rūšys.

Baudžiamojo poveikio priemonių samprata, rūšys, paskirtis, skyrimo ar keitimo tvarka ir pagrindai. Turto konfiskavimas.

Auklėjamojo poveikio priemonių samprata ir teisinė prigimtis, rūšys, skyrimo pagrindai ir tvarka.

Bausmių skyrimo teisinė charakteristika. Teisingos bausmės samprata.

Atsakomybę lengvinančios aplinkybės ir jų įtaka bausmei. Atsakomybę sunkinančios aplinkybės ir jų įtaka bausmei.

Bausmės skyrimo ypatumai pripažinus kaltę: nusikalstamos veikos bendrininkams, už parengtinę nusikalstamą veiklą, pirmą kartą teisiui asmeniui, nepilnamečiui, už kelias nusikalstamas veikas, esant recidyvui. Bausmių keitimo taisyklės. Švelnesnės, negu nustatyta įstatyme, bausmės skyrimas.

Kardomojo kalinimo teisinė charakteristika.

Bausmės vykdymo atidėjimo taikymo sąlygos. Įpareigojimai, skiriami atidedant paskirtos bausmės vykdymą, jų nevykdymo teisinės pasekmės.

Atleidimo nuo bausmės samprata, požymiai, rūšys, pagrindai ir tvarka. Lygtinio atleidimo nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą ir neatliktos laisvės atėmimo bausmės dalies pakeitimo švelnesne bausme taikymo ypatumai nepilnamečiams.

Amnestija. Malonė.

Senaties instituto samprata, skiriamieji bruožai, rūšys, taikymo sąlygos. Apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo ir vykdymo senatis, taikymo sąlygos.

Teistumo samprata, teisinė reikšmė. Teistumo išnykimo, sutrumpinimo, panaikinimo sąlygos ir tvarka. Teistumo terminų skaičiavimas.

Asmenys, kuriems taikomos priverčiamosios medicinos priemonės. Priverčiamųjų medicinos priemonių rūšys, jų taikymo pagrindai ir terminai.

Nusikaltimų žmoniškumui samprata ir rūšys. Atsakomybės už nusikaltimus žmoniškumui teisinis reglamentavimas tarptautinėje teisėje ir Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse. Genocidas. Tarptautinės teisės draudžiamas elgesys su žmonėmis. Karo nusikaltimai. Tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žudymas. Okupuotos valstybės civilių trėmimas ar okupavusios valstybės civilių gyventojų perkėlimas. Tarptautinės humanitarinės teisės saugomų asmenų žalojimas, kankinimas ar kitoks nežmoniškas elgesys su jais. Tarptautinės humanitarinės teisės normų dėl civilių ir jų turto apsaugos karo metu pažeidimas. Civilių ar karo belaisvių prievartinis panaudojimas prieš ginkluotuosiose pajėgose. Saugomų objektų naikinimas ar nacionalinių vertybių grobstymas. Vilkinimas repatrijuoti karo belaisvius. Vilkinimas paleisti internuotus civilius ar trukdymas repatrijuoti kitiems civiliams. Neteisėtas Raudonojo Kryžiaus, Raudonojo Pusmėnulio ir Jungtinių Tautų Organizacijos emblemos (ženklų) panaudojimas. Agresija. Draudžiama karo ataka. Uždraustų karo priemonių naudojimas. Marodieriavimas.

Nusikaltimų Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui ir konstitucinei santvarkai samprata ir jų rūšys. Kėsinimasis į Lietuvos Respublikos Prezidento gyvybę. Kėsinimasis į kitos valstybės ar tarptautinės viešosios organizacijos atstovo gyvybę. Išdavystė. Padėjimas kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką. Šnipinėjimas. Kolaboravimas. Antikonstitucinių grupių ar organizacijų kūrimas ir veikla. Vieši raginimai smurtu pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą. Piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais. Neteisėtas disponavimas informacija, kuri yra valstybės paslaptis. Valstybės paslapties atskleidimas. Valstybės paslapties praradimas. Valstybės simbolių išniekinimas.

Nusikaltimų gyvybei samprata ir rūšys. Paprastas, kvalifikuotas ir privilegijuotas nužudymas. Naujagimio nužudymas. Neatsargus gyvybės atėmimas. Sukurstymas nusižudyti ar privedimas prie savižudybės. Padėjimas nusižudyti.

Nusikaltimų žmogaus sveikatai samprata ir rūšys. Sveikatos sutrikdymo samprata ir klasifikavimas pagal sunkumo laipsnį bei kaltės formą. Sunkus ir nesunkus sveikatos sutrikdymas. Fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas. Privilegijuota sunkaus sveikatos sutrikdymo sudėtis.

Nusikaltimų, pavojingų žmogaus gyvybei ir sveikatai, samprata, rūšys, objektyvieji požymiai. Neteisėtas abortas. Privertimas daryti abortą. Kėsinimosi objektas. Privertimas daryti neteisėtą abortą. Palikimas be pagalbos, kai gresia pavojus žmogaus gyvybei. Grasinimas nužudyti ar sunkiai sutrikdyti žmogaus sveikatą arba žmogaus terorizavimas.

Nusikaltimų žmogaus laisvei samprata ir rūšys. Neteisėtas laisvės atėmimas. Prekyba žmonėmis. Žmogaus veiksmų laisvės varžymas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui samprata ir rūšys. Išžaginimas. Seksualinis prievartavimas. Privertimas lytiškai santykiuoti. Seksualinis priekabiavimas. Mažamečio tvirkinimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų asmens garbei ir orumui samprata ir rūšys. Šmeižimas. Įžeidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų vaikui ir šeimai samprata ir rūšys. Vaiko pagrobimas arba vaikų sukeitimas. Vaiko pirkimas arba pardavimas. Vaiko palikimas. Vaiko įtraukimas į nusikalstamą veiklą, apkvairšinimo priemonių vartojimą ir girtavimą. Vaiko išnaudojimas pornografijai. Piktnaudžiavimas tėvų, globėjų ar rūpintojo arba kitų teisėtų vaiko atstovų teisėmis ir pareigomis. Vengimas išlaikyti vaiką.

Nusikaltimų asmens privataus gyvenimo neliečiamumui samprata ir rūšys. Neteisėtas asmens būsto neliečiamumo pažeidimas. Neteisėtas susirašinėjimo, kitokių pranešimų, siuntų ar pokalbių telefonu slaptumo pažeidimas. Neteisėtas informacijos apie asmens privatų

gyvenimą rinkimas. Neteisėtas informacijos apie asmens privatų gyvenimą atskleidimas arba panaudojimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų asmens lygiateisiškumui ir sąžinės laisvei samprata ir rūšys. Diskriminavimas dėl tautybės, rasės, lyties, kilmės, religijos ar kitos grupinės priklausomybės. Kurstymas prieš bet kokios tautos, rasės, etninę, religinę ar kitokią žmonių grupę. Trukdymas atlikti religines apeigas ar religines iškilmes.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų piliečių rinkimų teisėms ir Lietuvos Respublikos Prezidento, Seimo bei savivaldybių tarybų rinkimų tvarkai samprata ir rūšys. Trukdymas rinkėjui pasinaudoti rinkimų ar referendumo teise. Kiti nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai piliečių rinkimų teisėms, rinkimų ar referendumų tvarkai: rinkimų ar referendumo dokumentų suklastojimas arba suklastoto rinkimų ar referendumo dokumento panaudojimas, neteisingas rinkimų balsų suskaičiavimas, rinkimų ar referendumo dokumento sunaikinimas, sugadinimas, pagrobimas arba paslėpimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų asmens socialinėms teisėms samprata ir rūšys. Darbo saugos ir darbo sveikatos apsaugos darbe reikalavimų pažeidimas. Trukdymas profesinės sąjungos ar jo nario teisėtai veiklai.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams sąvoka ir rūšys. Vagystė. Plėšimas. Turto prievartavimas. Sukčiavimas. Turtinės žalos padarymas apgaule. Turto pasisavinimas. Turto iššvaistymas. Neteisėtas naudojimasis energija ir ryšių paslaugomis. Nusikalstamu būdu gauto turto įgijimas arba realizavimas. Turto sunaikinimas ar sugadinimas. Radinio pasisavinimas.

Nusikaltimų intelektinei ir pramoninei nuosavybei samprata ir rūšys. Autorystės pasisavinimas. Literatūros, mokslo, meno ar kitokio kūrinio neteisėtas atgaminimas, neteisėtų kopijų platinimas, gabenimas ar laikymas. Informacijos apie autorių teisių ar gretutinių teisių valdymą sunaikinimas arba pakeitimas. Neteisėtas autorių teisių ar gretutinių teisių techninių apsaugos priemonių pašalinimas. Pramoninės nuosavybės teisių pažeidimas.

Nusikaltimų informatikai samprata ir rūšys. Kompiuterinės informacijos sunaikinimas ar pakeitimas. Kompiuterinės programos sunaikinimas ar pakeitimas. Kompiuterinės informacijos pasisavinimas ir skleidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų ekonomikai ir verslo tvarkai samprata ir rūšys. Kontrabanda. Neteisėtas prekių ir produkcijos neišvežimas iš Lietuvos Respublikos. Namų gamybos stiprių alkoholinių gėrimų, nedenatūruoto, denatūruoto ar techninio etilo alkoholio, jų skiedinių (mišinių) ir aparatų jiems gaminti gaminimas, laikymas, gabenimas turint tikslą realizuoti ar realizavimas. Neteisėtas vertimasis komercine, ūkine, finansine ar profesine veikla. Neteisėta įmonės veikla. Kitos įmonės prekių ar paslaugų ženklo naudojimas. Apgaulingas pareiškimas apie įmonės veiklą. Kredito ar paskolos panaudojimas ne pagal paskirtį. Kreditinis sukčiavimas. Skolininko nesąžiningumas. Nusikalstamas bankrotas. Komercinis šnipinėjimas. Komercinės paslapties atskleidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų finansų sistemai samprata ir rūšys. Netikrų pinigų ar vertybinių popierių gaminimas, laikymas arba realizavimas. Netikrų pašto ženklų, važiavimo ar kitokių bilietai, banderolių ar kitų oficialių žymėjimo ženklų gaminimas, laikymas ar realizavimas. Netikrų mokėjimo priemonių, skirtų atsiskaityti ne grynaisiais pinigais, gaminimas ar neteisėtas disponavimas jais. Neteisėtas mokėjimo priemonės ar jos duomenų panaudojimas. Nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas. Prekyba vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija. Manipuliavimas vertybinių popierių kaina. Mokesčių nesumokėjimas. Neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas. Deklaracijos nepateikimas. Apgaulingas apskaitos tvarkymas. Aplaidus apskaitos tvarkymas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams samprata bei rūšys. Kyšininkavimas. Tarpininko kyšininkavimas. Papirkimas. Piktnaudžiavimas. Tarnybos pereigų neatlikimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų teisingumui samprata ir rūšys. Trukdymas teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno, advokato ar teismo antstolio veiklai. Nepagarba teismui. Poveikis liudytojui, nukentėjusiajam asmeniui, ekspertui, specialistui ar vertėjui. Poveikis nukentėjusiam asmeniui, kad šis susitaikytų su kaltininku. Melagingi parodymai, išvados ir vertimas. Melagingas įskundimas ar nepranešimas apie nebūtą nusikaltimą. Nusikaltimo ar nusikaltimą padariusio asmens slėpimas. Nepranešimas apie nusikaltimą. Laisvės atėmimo įstaigos darbo dezorganizavimas. Kalinio išlaisvinimas. Kalinio pabėgimas. Vengimas atlikti arešto, laisvės atėmimo bausmę arba sugrįžti į kardomojo kalinimo vietą. Vengimas atlikti su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes arba baudžiamojo poveikio priemones. Juridiniam asmeniui paskirtos bausmės nevykdymas. Teismo sprendimo, nesusijusio su bausme, nevykdymas. Aprašyto ar areštuoto turto arba turto, kuriam nustatytas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, iššvaistymas ar paslėpimas. Ikiteisminio tyrimo duomenų atskleidimas be leidimo.

Nusikaltimų visuomenės saugumui samprata ir rūšys. Nusikalstamas susivienijimas. Teroro aktas. Orlaivio, laivo arba stacionarios platformos kontinentiniame šelfe užgrobimas. Žmogaus pagrobimas įkaitu.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu ginklais, šaudmenimis, sprogstamosiomis ar radioaktyviosiomis medžiagomis, samprata ir rūšys. Neteisėtas disponavimas šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis, sprogmenimis ar sprogstamosiomis medžiagomis. Šaunamojo ginklo, šaudmenų, sprogmenų ar sprogstamųjų medžiagų pagrobimas. Šaunamojo ginklo, šaudmenų, sprogmenų ar sprogstamųjų medžiagų laikymo taisyklių pažeidimas. Neteisėtas disponavimas nešaunamuoju ginklu. Neteisėtas radioaktyviųjų medžiagų įgijimas, laikymas ar naudojimas. Teisėto disponavimo radioaktyviosiomis medžiagomis taisyklių pažeidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingosiomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis, samprata ir rūšys. Neteisėtas disponavimas narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis be tikslo jas platinti. Neteisėtas disponavimas narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis turint tikslą jas platinti arba neteisėtas disponavimas labai dideliu narkotinių ar psichotropinių medžiagų kiekiu. Narkotinių ar psichotropinių medžiagų vagystė, prievartavimas arba kitoks neteisėtas užvaldymas. Lenkimas vartoti narkotines ar psichotropines medžiagas. Neteisėtas aguonų ar kanapių auginimas. Neteisėtas disponavimas pirmos kategorijos narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais). Neteisėtas disponavimas stipriai veikiančiomis ar nuodingomis medžiagomis. Teisėto disponavimo narkotinėmis, psichotropinėmis, stipriai veikiančiomis ar nuodingosiomis medžiagomis taisyklių pažeidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų aplinkai ir žmonių sveikatai samprata ir rūšys. Aplinkos apsaugos arba gamtos išteklių naudojimo taisyklių pažeidimas. Saugomų teritorijų ar saugomų gamtos objektų sunaikinimas ar suniokojimas. Neteisėtas medžiojimas ar žvejiojimas. Kiti nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai aplinkai ir žmonių sveikatai.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų transporto eismo saugumui samprata ir rūšys. Transporto priemonių ar kelių, juose esančių įrenginių netinkama priežiūra ar remontas. Transporto priemonių ar kelių, juose esančių įrenginių sugadinimas. Tarptautinių skrydžių taisyklių pažeidimas. Kelių transporto eismo saugumo ar transporto priemonių eksploatavimo taisyklių pažeidimas. Transporto eismo tvarkos ar saugumo taisyklių pažeidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai samprata ir rūšys. Viešosios tvarkos pažeidimas. Riaušės. Melagingas pranešimas apie visuomenei gresiantį pavojų ar ištikusią nelaimę.

Nusikaltimų valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklai samprata ir rūšys. Pasipriešinimas valstybės tarnautojui ar viešojo administravimo funkcijas atliekančiam asmeniui. Grasinimas valstybės tarnautojui ar viešojo administravimo funkcijas atliekančiam asmeniui. Kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą. Valstybės ar viešojo administravimo

funkcijas atliekančio asmens vardo pasisavinimas. Valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens įžeidimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valdymo tvarkai samprata ir rūšys. Neteisėtas valstybės sienos perėjimas. Neteisėtas žmonių gabenimas per valstybės sieną. Lietuvos Respublikos piliečių kelionių į užsienį nelegaliai ten pasilikti arba palikti be pagalbos organizavimas. Savavaldžiavimas. Neteisėtas specialios technikos įrengimas ar panaudojimas. Tarnybinės paslapties pagrobimas ar kitoks neteisėtas įgijimas. Tarnybinės paslapties atskleidimas kaip baudžiamasis nusižengimas. Neteisėtas žemėnaudos riboženklis pakeitimas. Pagalbos nesuteikimas susidūrus laivams.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valdymo tvarkai, susijusių su dokumentų ar matavimo priemonių klastojimu, samprata ir rūšys. Dokumento suklastojimas ar suklastoto dokumento panaudojimas arba realizavimas. Antspaudo, spaudo ar blanko suklastojimas. Antspaudo, spaudo ar dokumento pagrobimas ar pagrobtojo panaudojimas. Antspaudo, spaudo ar dokumento sunaikinimas arba paslėpimas. Melagingos informacijos pateikimas siekiant įgyti dokumentą kaip baudžiamasis nusižengimas. Matavimo priemonių išleidimas į apyvartą, jų naudojimas be valstybės metrologinės kontrolės ar jų parametrų pakeitimas. Valstybinio kontrolinio prabavimo ženklo įspaudo pagrobimas, suklastojimas, realizavimas. Transporto priemonės identifikavimo numerių suklastojimas, neteisėtas sunaikinimas ar pakeitimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų dorovei samprata ir rūšys. Pelnymasis iš kito asmens prostitucijos. Įtraukimas į prostituciją. Pornografinio turtinio produkcijos gaminimas, platinimas, viešas demonstravimas. Žiaurus elgesys su gyvūnais.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų mirusiojo atminimui samprata ir rūšys. Mirusiojo palaikų išniekinimas. Kapo išniekinimas. Mirusiojo atminimo paniekimas kaip baudžiamasis nusižengimas.

Nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų krašto apsaugos tarnybai samprata ir rūšys. Šaukimo į privalomąją karo tarnybą vengimas. Įsakymo nevykdymas. Grasinimas vadui ar smurtas prieš jį. Smurto veiksmai prieš pavaldinį. Kario terorizavimas. Neteisėtas įsakymas ir jo vykdymas. Savavališkas pasišalinimas. Dezertyravimas. Kiti nusikaltimai krašto apsaugos tarnybai.

*Pastraipos pakeitimai:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

## **IV SKYRIUS**

### **BAUDŽIAMOJO PROCESO TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Baudžiamojo proceso sąvoka. Baudžiamojo proceso tikslai ir uždaviniai.

Teisingumas kaip teismo veikla ir baudžiamasis procesas.

Baudžiamojo proceso stadijos. Procesiniai santykiai ir jų subjektai. Procesinės garantijos ir jų reikšmė. Baudžiamojo proceso ir kriminalinės žvalgybos sąveika. Baudžiamojo proceso teisės mokslo dalykas ir metodai. Baudžiamojo proceso teisės mokslo ir praktikos ryšys.

Baudžiamojo proceso teisės šaltiniai ir jų reikšmė įgyvendinant teisingumo uždavinius. Tarptautiniai ir Lietuvos teisės aktai, susiję su baudžiamuoju procesu. Baudžiamojo proceso įstatymas, jo sąvoka, esmė ir reikšmė įgyvendinant teisingumo uždavinius. Baudžiamojo proceso normų sąvoka ir struktūra. Baudžiamojo proceso įstatymo galiojimas laiko ir erdvės atžvilgiu. Baudžiamojo proceso įstatymo galiojimas užsienio valstybių piliečių ir asmenų be pilietybės atžvilgiu.

Baudžiamojo proceso principų sąvoka ir reikšmė.

Žmogaus teisių apsauga baudžiamajame procese. Pareiga išaiškinti proceso dalyviams jų teises ir jas užtikrinti.

Gynybos samprata. Jos reikšmė. Gynėjas, jo teisės ir pareigos. Gynėjo kvietimas ir paskyrimas. Būtinasis gynėjo dalyvavimas. Gynėjo atsisakymas.

Atstovavimo samprata. Atstovavimo rūšys. Atstovų teisės ir pareigos.

Nušalinimai baudžiamajame procese.

Apskundimas ikiteisminio tyrimo metu.

Baudžiamojo proceso dalyvių samprata ir klasifikavimas. Teismas. Ikiteisminio tyrimo teisėjas, jo įgalinimai. Prokuroras baudžiamajame procese. Ikiteisminio tyrimo įstaigos, jų funkcijos. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, jo įgalinimai. Teismų ir prokurorų susižinojimas su užsienio valstybių įstaigomis ir tarptautinėmis organizacijomis. Asmenų išdavimas iš Lietuvos Respublikos (ekstradicija). Asmenų atidavimas Tarptautiniam baudžiamajam teismui. Įtariamasis, jo procesinė padėtis. Kaltinamojo samprata ir procesinė padėtis. Nukentėjusiojo samprata ir procesinė padėtis. Civilinio ieškovo samprata ir procesinė padėtis. Civilinis ieškinys baudžiamajame procese. Civilinio atsakovo samprata ir procesinė padėtis. Liudytojai. Aplinkybės, dėl kurių asmenys negali būti apklausti liudytojais. Asmenys, kurie tik jiems sutikus gali būti apklausti liudytojais. Liudytojų teisės, pareigos, atsakomybė. Kiti baudžiamosios procesinės veiklos dalyviai.

Proceso dokumentų sąvoka ir reikšmė. Proceso dokumentų rūšys, struktūra, forma ir turinys.

Proceso terminų sąvoka ir reikšmė. Terminų skaičiavimo taisyklės.

Proceso išlaidos ir jų atlyginimas.

Įrodymų teorijos baudžiamajame procese sąvoka ir turinys. Įrodinėjimo dalykas ir ribos. Įrodymų samprata baudžiamajame įstatyme ir teisės literatūroje. Įrodymams keliami reikalavimai. Įrodymų ir duomenų, gautų vykdant kriminalinę žvalgybą, santykis. Įrodymų klasifikavimas, jo praktinė reikšmė. Netiesioginių ir išvestinių įrodymų panaudojimo baudžiamajame procese ypatumai. Įrodinėjimo sąvoka, jo elementai (etapai). Įrodinėjimo subjektai ir įrodinėjimo pareiga. Prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo vaidmuo įrodinėjant. Versijų ir prezumpcijų reikšmė įrodinėjime. Įtariamojo, kaltinamojo, gynėjo, nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo ir kitų proceso dalyvių dalyvavimas įrodinėjime. Įrodymų rinkimas. Įrodymų tikrinimas. Įrodymų vertinimo sąvoka ir reikšmė. Įrodymų panaudojimas prokurorui ir teismui priimant procesinius sprendimus.

Procesinės prievartos priemonių samprata. Jų taikymo tikslai ir taikymo ribos. Procesinės prievartos priemonių klasifikacija. Procesinė prievarta ir žmogaus teisių apsauga.

Kardomųjų priemonių samprata. Kardomųjų priemonių teisėtumo ir pagrįstumo konstitucinės garantijos. Kardomųjų priemonių skyrimo pagrindai ir tvarka. Kardomųjų priemonių panaikinimas arba pakeitimas. Laikinas sulaikymas. Atidavimas į sveikatos priežiūros įstaigą. Atvesdinimas. Asmenų apžiūra. Pavyzdžių lyginamajam tyrimui paėmimas. Krata ir poėmis. Laikinas nuosavybės teisės apribojimas. Telekomunikacijų tinklais perduodamos informacijos kontrolė ir įrašų darymas. Fotografavimas, filmavimas, matavimas, rankų atspaudų ir pavyzdžio genetinei daktiloskopijai paėmimas. Laikinas nušalinimas nuo pareigų ar laikinas teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymas. Savo tapatybės neatskleidžiančių ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmai. Leidimas atlikti nusikalstamą veiką imituojančius veiksmus. Slaptas sekimas. Pranešimas asmeniui apie jam taikytas priemones. Informacijos panaudojimas kitose baudžiamosiose bylose.

Ikiteisminio tyrimo kaip baudžiamojo proceso stadijos samprata ir uždaviniai. Ikiteisminio tyrimo pradžia. Privataus ir privataus-viešojo kaltinimo bylų pradėjimo sąlygos ir tvarka. Aplinkybės, darančios ikiteisminį tyrimą negalimą. Atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą. Atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą apskundimo tvarka. Ikiteisminio tyrimo aktyvumas, nešališkumas ir išsamumas. Ikiteisminio tyrimo vieta. Atskirieji pavedimai. Ikiteisminio tyrimo terminai. Ikiteisminio tyrimo duomenų neskelbtinumas.

Ikiteisminio tyrimo veiksmų samprata, rūšys ir sistema. Ikiteisminio tyrimo veiksmų eigos ir rezultatų fiksavimas. Mokslo ir technikos priemonių naudojimas atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus. Specialisto dalyvavimas ikiteisminiame tyrime. Apklausa ikiteisminio

tyrimo metu. Akistata. Parodymas atpažinti. Eksperimentas. Procesų veiksmų su nukentėjusiais ar liudytojais, kuriems taikomas anonimiškumas, ypatumai. Objektų tyrimas ir apžiūra. Objektų tyrimo rūšys. Atskirų objektų tyrimo ypatumai. Objektų tyrimo ir apžiūros tvarka. Apžiūros protokolas.

Ekspertizės skyrimo bei atlikimo pagrindai ir tvarka.

Ikiteisminio tyrimo baigimo samprata ir formos.

Kaltinamojo akto perdavimas teismui.

Teismingumo sąvoka ir rūšys. Baudžiamosios bylos perdavimas iš vieno teismo kitam. Ginčų dėl bylų teismingumo sprendimas.

Bylos parengimo nagrinėti pirmosios instancijos teisme esmė ir reikšmė. Teisėjų paskyrimas nagrinėti bylą. Bylos parengimo nagrinėti pirmosios instancijos teisme metu priimamos nutartys. Bylos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje tvarka. Šaukimo į teismo posėdį tvarka. Procesų dalyvių ir kitų asmenų prašymų dėl leidimo dalyvauti nagrinėjant bylą nagrinėjimo tvarka. Susipažinimo su byla tvarka. Bylos perdavimo ir nagrinėjimo teisiamejame posėdyje pradžios terminai. Ikiteisminio tyrimo teisėjo veiksmai po bylos perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje. Bylos išskyrimo pagrindai. Bylos atidėjimo pagrindai. Bylos nutraukimo pagrindai.

Teisminio nagrinėjimo stadijos sąvoka, reikšmė ir uždaviniai. Vadovavimas nagrinėjimui teisme. Bendrųjų teisminio nagrinėjimo taisyklių samprata ir reikšmė. Teisiamojo posėdžio sudedamosios dalys. Nagrinėjimo teisme pertraukos. Teisiamojo posėdžio sekretorius.

Asmenys, dalyvaujantys bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, jų teisės ir pareigos. Prokuroro ir kitų teisminio nagrinėjimo dalyvių neatvykimo į teisiamejį posėdį pasekmės. Bylos nagrinėjimo teisme ribos. Kaltinimo pakeitimas teisme. Baudžiamosios bylos iškėlimas pagal naują kaltinimą ir naujiems asmenims. Baudžiamosios bylos nagrinėjimo atidėjimas ir jos sustabdymas. Baudžiamosios bylos nutraukimas teisiamejame posėdyje. Garso ir vaizdo įrašymo priemonių naudojimo teisiamejame posėdyje tvarka. Teisiamojo posėdžio tvarka. Priemonės, taikomos teisiamojo posėdžio tvarkos pažeidėjams. Teisiamojo posėdžio protokolas, turinys ir reikšmė. Nutartys, priimamos teisiamejame posėdyje, jų rūšys ir priėmimo tvarka.

Nuosprendžio, kaip teisingumo akto, samprata ir reikšmė. Nuosprendžio teisėtumas ir pagrįstumas, jo motyvavimas. Nuosprendžio teisingumas. Nuosprendžių rūšys. Nuosprendžio priėmimo tvarka. Nuosprendžio turinys ir forma. Atskiroji nuomonė. Nuosprendžio ir pareikšto kaltinimo santykis. Nuosprendžio paskelbimas. Paleidimo iš suėmimo teismo posėdžio salėje pagrindai.

Apeliacinio proceso samprata, reikšmė ir uždaviniai. Teismai, nagrinėjantys bylas apeliacine tvarka.

Nuosprendžio apskundimas. Teisė apskusti teismo nuosprendį apeliacine tvarka. Apeliantai. Nuosprendžio apskundimo tvarka ir terminai. Nuosprendžio apskundimo termino atnaujinimo tvarka. Apeliacinio skundo padavimo pasekmės. Apeliacinio skundo turinys. Apeliacinio skundo atšaukimas. Pranešimai apie paduotus apeliacinius skundus. Pirmosios instancijos teismo nutarčių apskundimo tvarka. Bylos su gautu apeliaciniu skundu pasiuntimas apeliacinės instancijos teismui.

Apeliacinis procesas. Apeliacine tvarka nagrinėjamų bylų bendrosios nuostatos. Bylų nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme ribos. Bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teismo posėdyje terminai. Asmenys, dalyvaujantys nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teismo posėdyje. Apeliacinės instancijos teismo posėdžio tvarka. Apeliacinės instancijos teismo sprendimų, priimtų išnagrinėjus bylą, rūšys. Esminiai baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimai kaip pagrindas nuosprendžiui panaikinti. Nuosprendžio pakeitimo pagrindai. Nuosprendžio panaikinimas ir naujo nuosprendžio priėmimas. Apeliacinės instancijos teismo nutarties (nuosprendžio) turinys. Apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio (nutarties) perdavimas vykdyti.

Nuosprendžio vykdymo stadijos esmė ir reikšmė. Teismo nuosprendžio įsiteisėjimas. Pirmosios instancijos teismo nuosprendžio įsiteisėjimas ir jo vykdymas. Įsiteisėjusio nuosprendžio privalomumas. Nuosprendžio vykdymo atidėjimas. Bausmės vykdymo atidėjimas. Nedelstinas paskelbto nuosprendžio vykdymas.

Nuosprendžio pateikimas vykdyti. Dokumentai, siunčiami nuosprendį vykdančiai įstaigai. Priemonės pasirūpinti nuteistojo vaikais ir nuteistojo asmens turto apsauga.

Kelių neįvykdytų nuosprendžių vykdymas. Nuosprendžio vykdymo bendroji tvarka. Nuosprendžio vykdymo tvarka atsižvelgiant į bausmės rūšį. Abejonių ir neaiškumų, kylančių vykdančiam nuosprendį, sprendimas. Su nuosprendžio vykdymu susijusių klausimų išsprendimo tvarka. Teistumo laiko sutrumpinimo arba teistumo panaikinimo tvarka. Su nuosprendžio vykdymu susijusių nutarčių apskundimas ir skundų nagrinėjimo tvarka.

Užsienio valstybių teismų nuosprendžių ir Tarptautinio baudžiamojo teismo sprendimų vykdymas.

Kasacinio proceso samprata, reikšmė ir uždaviniai. Teisė apskūsti įsiteisėjusį teismo nuosprendį ar nutartį kasacine tvarka. Kasacinis bylos procesas. Asmenys, dalyvaujantys teisiamajame posėdyje nagrinėjant kasacinę bylą. Teismo įgaliojimų, nagrinėjant kasacinę bylą, ribos. Kasacinės instancijos teismo teisės.

Bylų dėl juridinių asmenų padarytų nusikalstamų veikų proceso teisiniai pagrindai ir tvarka. Traukтино baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovo samprata. Laikiniųjų procesinės prievartos priemonių taikymas juridiniams asmenims. Nuosprendžio priėmimas ir vykdymas.

Priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo tvarka ir teisiniai pagrindai. Įrodinėtinės aplinkybės.

Privataus kaltinimo bylų ir privataus kaltinimo sampratos. Asmenys, turintys teisę paduoti skundą ir palaikyti kaltinimą teisme. Perėjimo iš privataus kaltinimo į valstybinį kaltinimą tvarka. Perėjimo iš valstybinio kaltinimo į privatų kaltinimą tvarka. Priešpriešinio skundo nagrinėjimas ir prisijungimas prie privataus kaltinimo. Privataus kaltinimo bylų nagrinėjimo ypatumai.

Supaprastinto proceso samprata, reikšmė, formos. Teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo proceso pagrindai ir tvarka. Pagreitinto proceso teisiniai pagrindai ir bylų nagrinėjimo tvarka. Gynėjo dalyvavimas pagreitiname procese.

Bylų proceso kaltinamajam nedalyvaujant pagrindai. Kaltinamojo teisės į gynybą užtikrinimas. Bylos nagrinėjimo kaltinamajam nedalyvaujant tvarka, ypatumai, nuosprendžio apskundimas ir vykdymas.

Proceso atnaujinimo dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių samprata, pagrindai ir tvarka.

*Pastraišos pakeitimai:*

Nr. [1R-1](#), 2013-01-02, *Žin.*, 2013, Nr. 2-58 (2013-01-05), i. k. 1132270ISAK00001R-1

## **V SKYRIUS DARBO TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Darbo teisės sąvoka. Darbo teisės teisinio reguliavimo metodo ypatumai ir uždaviniai.

Darbo teisės šaltinių sąvoka. Darbo teisės šaltinių ypatybės. Įstatymai kaip darbo teisės šaltinis, jų rūšys, rengimo, priėmimo ir skelbimo tvarka. Darbo įstatymų galiojimas. Įstatymų įgyvendinamieji norminiai aktai kaip darbo teisės šaltiniai. Bendrieji ir specialūs norminiai aktai, reguliuojantys darbuotojų darbą. Lokaliniai aktai kaip darbo teisės šaltiniai, jų priėmimo ir įsigaliojimo ypatumai. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato išanalizuotos teismų praktikos nagrinėjant darbo bylas ir aprobuotų teismų praktikos apibendrinimų reikšmė.

Darbo teisės principų sąvoka ir reikšmė. Darbo teisės principų sistema ir turinys.

Darbo teisės principų konkretizavimas teisės normose. Darbo teisės principų tiesioginio taikymo problema.

Teisinių darbo santykių sąvoka, rūšys ir struktūra. Darbinio teisnumo ir veiksnio sąvoka. Darbo teisinių santykių atsiradimo, pasikeitimo ir pasibaigimo pagrindai.

Įmonės, įstaigos, organizacijos kaip darbo teisės subjektai. Įmonių, įstaigų, organizacijų filialų ir atstovybių teisinis statusas. Darbdavių asociacijos ir kiti susivienijimai. Darbdavio atstovai (administracija, kiti vykdomieji organai) kaip darbo teisės subjektai.

Fiziniai asmenys kaip darbo teisinių santykių subjektai. Darbuotojų atstovavimas. Darbuotojų kolektyvo kaip darbo teisės subjekto požymiai. Darbuotojų kolektyvo pagrindinės funkcijos ir įgaliojimai, jų įgyvendinimo formos ir metodai.

Profesinės sąjungos kaip darbo teisės subjektai, jų teisės ir funkcijos. Profesinių sąjungų steigimas, veiklos sustabdymas ir nutraukimas. Profesinių sąjungų atsakomybė.

Darbo taryba. Europos darbų tarybos.

Terminai darbo teisės juridinių faktų sistemoje. Darbo teisių įgyvendinimo ir pareigų įvykdymo terminai. Terminų skaičiavimas.

Kolektyvinės sutarties samprata ir reikšmė vidaus rinkos sąlygomis. Kolektyvinės sutarties rūšys, šalys, taikymo sritis, galiojimas. Kolektyvinės sutarties turinys ir vykdymas. Atsakomybė už kolektyvinės sutarties sąlygų nevykdymą.

Kolektyvinių darbo ginčų samprata. Kolektyvinių ginčų nagrinėjimo sąlygos ir tvarka. Darbo arbitražas ir trečiųjų teismas. Kolektyvinio ginčo nagrinėjimas streikuojant. Atsakomybė už žalą ir nuostolius, padarytus streikuojant.

Įdarbinimo sąvoka ir rūšys. Įdarbinimo organai, jų kompetencija. Piliečių užimtumo teisės ir jų garantijos. Bedarbio samprata. Bedarbių socialinės garantijos. Užsieniečių įdarbinimo tvarka.

Darbo sutarties sąvoka. Darbo sutarties šalys. Darbo sutarties turinys. Darbo sutarties būtinosios ir kitos (papildomos) sąlygos. Darbuotojo darbo vietos, darbo funkcijų, darbo apmokėjimo sąlygų samprata. Išbandymo, sudarant darbo sutartį, rūšys ir teisinės pasekmės. Dokumentai, būtini priimant į darbą.

Darbo sutarties rūšys ir ypatumai.

Perkėlimo į kitą darbą sąvoka ir rūšys. Darbo sąlygų pakeitimas ir perkėlimas į kitą darbą. Darbo sutarties pasibaigimo pagrindų klasifikavimas. Darbo sutarties nutraukimas darbuotojo prašymu. Darbo sutarties nutraukimas darbdavio iniciatyva, kai nėra darbuotojo kaltės. Darbo sutarties nutraukimas be įspėjimo. Darbo sutarties nutraukimo ribojimas. Išėtinė išmoka.

Darbuotojo grąžinimas į darbą.

Darbo laiko sąvoka. Darbo laiko normavimas. Darbo laiko rūšys. Darbo laiko režimas. Pamaininis darbas ir jo rūšys. Suskaidyta darbo diena. Darbo laiko paskirstymas ir apskaita. Viršvalandiniai darbai.

Poilsio laiko sąvoka. Poilsio laiko rūšys. Kasmetinės ir tikslinės atostogos.

Darbo užmokesčio sąvoka. Tarifų sistema ir jos elementai. Darbo užmokesčio sistemos. Pagrindinis ir papildomas darbo užmokestis. Teisinis darbo normavimas. Vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimas. Darbo užmokesčio mokėjimo terminai ir vieta. Išskaičiavimų iš darbo užmokesčio apribojimas. Garantinių ir kompensacinių išmokų sąvokos ir rūšys. Garantinės priemokos. Kompensacinės tarnybinių komandiruočių išmokos.

Darbo drausmės sąvoka. Darbuotojų drausminė atsakomybė ir rūšys. Drausminių nuobaudų skyrimo tvarka.

Skatinimas už gerą darbą.

Materialinės atsakomybės samprata darbo teisėje. Darbuotojų materialinės atsakomybės rūšys (ribotoji, visiška). Materialinės atsakomybės sąlygos. Padarytos žalos dydžio nustatymas ir žalos atlyginimo tvarka.

Darbdavio materialinės atsakomybės darbuotojams rūšys.

Įmonių, įstaigų, organizacijų materialinės atsakomybės už darbuotojo sužalojimą dydžio nustatymo tvarka. Darbdavio materialinė atsakomybė už žalą, padarytą darbuotojo mirtimi. Žalos, padarytos darbuotojo sužalojimu ar mirtimi, atlyginimo tvarka.

Darbo saugos sąvoka. Bendrieji darbo saugos organizavimo klausimai. Bendrieji saugumo technikos ir gamybinės sanitarijos reikalavimai. Individualios darbo saugos priemonės. Medicinos apžiūros ir kitos gamybinės sanitarijos taisyklės. Ypatingos moterų darbo saugos taisyklės. Nepilnamečių darbo saugos ypatumai. Mažesnio darbingumo asmenų darbo sauga.

Darbo ginčų sąvoka ir priežastys. Darbo ginčų rūšys. Individualių darbo ginčų žinybingumas, jų nagrinėjimo tvarkos ypatybės (iki teismo ir teisme). Sprendimų dėl darbo ginčų vykdymas.

Darbo įstatymų laikymosi priežiūra ir kontrolė.

Pareigūnų atsakomybė už darbo įstatymų pažeidimus.

## **VI SKYRIUS KONSTITUCINĖ TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Konstituciniai principai. Konstitucinės teisės šaltiniai.

Lietuvos Respublikos Konstitucija. Konstitucijos priėmimo, keitimo ir įsigaliojimo tvarka. Konstitucijos ir kitų teisės aktų santykis.

Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo būdai. Lietuvos Respublikos pilietybės netekimas. Pilietybės klausimų sprendimo tvarka.

Valstybės formos samprata ir elementai. Lietuvos Respublikos valstybės forma. Lietuvos Respublikos valdžios institucijų konstitucinis statusas ir jų klasifikacija. Įstatymų leidyba. Įstatymų leidybos iniciatyvos teisė, jos subjektai. Įstatymų parengimas, priėmimas, skelbimas ir įsigaliojimas.

Lietuvos Respublikos Prezidentas. Prezidento rinkimai ir įgaliojimų laikas. Prezidento kompetencija.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėtis ir formavimo tvarka. Vyriausybės veiklos organizavimas. Ministerijos, Vyriausybės įstaigos, jų sudėtis ir funkcijos.

Lietuvos Respublikos teismų sistema ir jurisdikcija. Konstitucinis Teismas. Konstitucinio Teismo nutarimai, jų teisinė galia.

Vietos savivaldos teisiniai pagrindai ir principai. Vietos savivaldos institucijos ir funkcijos.

Rinkimų teisės sąvoka. Rinkimų organizavimas.

## **VII SKYRIUS ADMINISTRACINĖ TEISĖ IR TEISENA**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Administracinės teisės sąvoka, dalykas ir reguliavimo metodas. Administracinės teisės funkcijos ir principai. Administracinės teisės sistema. Valdžios padalijimo kolizija Lietuvoje. Lietuvos Respublikos Konstitucija ir administracinė teisė.

Valstybinio valdymo sistemų destrukcijų samprata. Biurokratizmas, kaip iškreipta valstybinio valdymo forma. Valstybinio valdymo principai. Valstybės valdymo tarnybos formavimo ir jos veiklos tobulinimo problemos. Teisinės sistemos reformos ir teisėkūros suderinamumo problema.

Administracinės teisės normų ypatumai. Administracinės teisės normų rūšys. Administracinės teisės normų įgyvendinimas ir įgyvendinimo formos. Administracinės teisės normų taikymas, taikymo formos, stadijos. Administracinės teisės normų galiojimas tam

tikroje teritorijoje laiko ir asmenų atžvilgiu. Sisteminio administracinės teisės normų aiškinimo būdo esmė ir taikymo ribos. Loginis administracinės teisės normų aiškinimo būdas. Istorinis administracinės teisės normų aiškinimo būdas. Teisinės psichologijos vaidmuo aiškinant administracinės teisės normas.

Administracinės prievartos rūšys, jų teisinė charakteristika ir taikymo pagrindai. Administracinė atsakomybė ir jos pagrindas. Administracinės nuobaudos samprata ir administracinių nuobaudų rūšys.

Administracinių nusižengimų bylų priskirtinumas. Administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjančios institucijos.

Administracinės nuobaudos ir administracinio poveikio priemonės skyrimo bendrosios taisyklės: administracinių nuobaudų ir administracinių poveikio priemonių skyrimas už padarytus kelis administracinius nusižengimus. Administracinių nuobaudų skyrimo terminai. Administracinių nusižengimų pakartotinumas. Administracinę atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės. Aplinkybės, kai asmuo netraukiamas administracinės atsakomybės.

Administracinių nusižengimų teisenos stadijos. Pagrindai pradėti administracinių nusižengimų teiseną. Administracinio nusižengimo teisenos pradėjimas ir administracinio nusižengimo tyrimas. Administracinio nusižengimo teisenoje dalyvaujantys asmenys, jų teisės ir pareigos. Administracinio nusižengimo protokolo surašymas, jo turinys ir pagrindiniai reikalavimai. Atvejai ir aplinkybės, kai protokolas nesurašomas. Administracinių nusižengimų teisenos užtikrinimo prievartos priemonės.

Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimas ne teismo tvarka. Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimas pirmosios instancijos teisme. Pasirengimas nagrinėti administracinio nusižengimo bylą. Administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo vieta, terminai ir tvarka. Nutarimo (nutarties) priėmimas administracinio nusižengimo byloje. Nutarimų (nutarčių) rūšys ir turinys. Nutarimo (nutarties) administracinio nusižengimo byloje paskelbimo ir nutarimo (nutarties) kopijos (nuorašo) išdavimo (išsiuntimo) tvarka. Turtinės žalos atlyginimas. Nutarimo (nutarties) administracinio nusižengimo byloje apskundimas, apskundimo tvarka ir pagrindai. Nutarimo (nutarties) apskundimo pasekmės. Nutarimų (nutarčių) ir administracinių nurodymų vykdymas. Nutarimų skirti administracinę nuobaudą vykdymo nutraukimo pagrindai. Nutarimų skirti administracinę nuobaudą vykdymo senatis.

Administracinių bylų teisenos įstatymas. Bylų dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, teisenos esmė ir ypatumai. Kvaziteismų veiklos teisinė charakteristika.

Administracinių teismų sistema, kompetencija. Turtinės ir neturtinės žalos atlyginimas administracinių bylų teisenoje. Administracinių teismų nespręstinės bylos. Administracinės teisėkūros ir teisės taikymo harmonizavimo problemos. Administracinis procesas kaip teisinė diskusija.

Ikiteisminė administracinių ginčų sprendimo tvarka. Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos kompetencija, sprendimų priėmimas, vykdymas ir apskundimas. Savivaldybių ir apskričių administracinių ginčų komisijų sudarymas, kompetencija, darbo tvarka, sprendimų priėmimas, vykdymas ir apskundimas.

Viešasis ir vidinis administravimas, jų subjektai.

Vyriausybės atstovas, jo teisės ir kompetencija.

Seimo kontrolierių teisė ir kompetencija pareikšti ieškinį teisme dėl kaltų piktnaudžiavimu ar biurokratizmu pareigūnų atleidimo iš pareigų. Ieškiniai dėl pareigūnų veiksmais asmenims padarytos turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo pareiškimas teisme, jų nagrinėjimas, teismo sprendimo realizavimas ir vykdymas.

Valstybės institucijos, įstaigos ir valstybės tarnautojai kaip valstybinio administravimo subjektai, jų kompetencija, atstovavimas.

Centriniai ir teritoriniai valstybinio administravimo subjektai, tarpusavio kompetencijos atribojimas.

Savivaldybės tarybos ir mero kompetencijos atribojimas. Savivaldybės tarybos, mero, kitų savivaldybės pareigūnų priimtų aktų apskundimas teismui. Savivaldybės tarybos teisių teisminė gynyba.

Asociacijų, politinių partijų ar politinių organizacijų, viešųjų įstaigų, nevyriausybinų organizacijų sąvokos, teisių gynyba.

Administracinėje byloje dalyvaujantys asmenys: šalys ir dalyviai, jų teisės ir pareigos. Atstovavimas administraciniame teisme.

Teismo išlaidos ir jų paskirstymas. Neapmokestinami skundai (prašymai). Atleidimas nuo žyminio mokesčio.

Skundo (prašymo) forma, turinys ir priedai. Bendrosios skundų (prašymų) padavimo administraciniam teismui taisyklės.

Pareiškimai ištirti norminių aktų teisėtumą. Abstraktus prašymas ištirti norminio akto teisėtumą. Prašymas ištirti norminio akto teisėtumą, susijusį su individualia byla. Bendrosios kompetencijos ar specializuoto teismo kreipimasis į administracinį teismą.

Skundai dėl rinkimų ar referendumo įstatymo pažeidimų. Skundai dėl rinkimų ar dalyvavimo referendume teisės atkūrimo. Skundų dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų padavimo pagrindai ir tvarka. Skundų dėl rinkimų (referendumo) įstatymų pažeidimų nagrinėjimas, sprendimo priėmimas ir įsiteisėjimas.

Atsisakymo įregistruoti asociacijų įstatus, politinę partiją ar politinę organizaciją apskundimas. Skundo padavimo terminai ir tvarka.

Skundai dėl administracinių nuobaudų panaikinimo. Skundo dėl administracinės nuobaudos paskyrimo padavimas, jo nagrinėjimo terminai ir tvarka. Teismo sprendimų, priimtų išnagrinėjus bylą dėl administracinės nuobaudos paskyrimo, rūšys. Mokesčiai, administruojami pagal Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus. Mokesčių įstatymų pažeidimai. Mokestiniai ginčai, jų ikiteisminė bei teisminė nagrinėjimo tvarka. Vietos mokesčių administratoriaus kompetencija. Centrinio mokesčių administratoriaus kompetencija. Mokestinių ginčų komisijos kompetencija.

Atsisakymo išmokėti socialines pašalpas apskundimas teismui ir šių ginčų nagrinėjimo tvarka.

Bylų nagrinėjimo administraciniuose teismuose principai ir tvarka. Teismo sudėtis. Administracinių teismų sprendimai. Sprendimų rūšys ir priėmimas. Skundžiamų aktų panaikinimo pagrindai bei teisinės pasekmės. Norminio akto pripažinimo neteisėtu teisinės pasekmės. Teismo sprendimas bylose dėl administravimo subjekto neveikimo ar vilkinimo spręsti jo kompetencijai priskirtus klausimus. Teismo sprendimas užtikrinti administracinės ginčų komisijos sprendimo vykdymą. Sprendimų vykdymas. Administracinių teismų sprendimų apskundimas.

Administracinių bylų nagrinėjimas apeliacine tvarka.

*Pastraipos pakeitimai:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

## **VIII SKYRIUS FINANSŲ IR MOKESČIŲ TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Kreditavimo teisinių santykių reikšmė. Bankų ir kredito unijų veiklos ypatumai.

Biudžetų rūšys ir sudarymo tvarka. Biudžeto vykdymas.

Vertybiniai popieriai, jų rūšys, teisinis reguliavimas.

Mokesčių rūšys. Mokesčio administratoriaus administruojami mokesčiai. Pagrindinės mokesčių apskaičiavimo, sumokėjimo ir grąžinimo nuostatos. Pagrindinės Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatos. Fizinių asmenų pajamų mokesčio apskaičiavimas. Juridinių asmenų pelno mokestis, jo apskaičiavimas. Pridėtinės vertės mokestis, jo grąžinimo tvarka. Žyminis mokestis, jo grąžinimo sąlygos ir tvarka. Paveldimo ir dovanojamo turto mokestis.

Kitų pagal Mokesčių administravimo įstatymą administruojamų mokesčių bendrosios nuostatos, šių mokesčių objektai, mokesčių mokėtojai, tarifai, mokėjimo tvarka.

Baudų ir mokesčių, numatytų Lietuvos Respublikos kodeksuose, indeksavimas.

## **IX SKYRIUS ŽMOGAUS TEISĖS**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Europos žmogaus teisių konvencijos struktūra, joje įtvirtintų teisių ir pagrindinių laisvių klasifikavimas. Konvencijos ratifikavimas. Lietuvos Respublikos pareiškimai ir išlygos. Konvencijos įtaka Lietuvos Respublikos įstatymų leidybai ir teismų darbui. Konvencijos taikymas Lietuvos Respublikos vidaus teisėje. Konvencijos taikymo problemos Lietuvos Respublikos civilinėje ir baudžiamojoje teisėje.

Europos Žmogaus Teisių Teismo kompetencija, jo vaidmuo ir įtaka Europos žmogaus teisių konvencijos valstybių narių vidaus teisei ir teismų praktikai. Bylos prieš Lietuvą Europos Žmogaus Teisių Teisme ir svarbiausi Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai bylose prieš kitas valstybes.

*Skyriaus pakeitimai:*

Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834

## **X SKYRIUS TARPTAUTINĖ VIEŠOJI TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Pagrindiniai specifiniai tarptautinės teisės bruožai.

Tarptautinės ir nacionalinės teisės santykis.

Tarptautinės viešosios teisės šaltiniai.

Tarptautinės sutartys. Tarptautinių sutarčių prigimtis. Tarptautinių sutarčių rūšys. Tarptautinės sutarties sudarymas. Išlyga dėl tarptautinės sutarties. Tarptautinės sutarties įsigaliojimas. Depozitaras. Tarptautinės sutarties registravimas ir skelbimas. Tarptautinės sutarties struktūra ir kalba. Tarptautinės sutarties aiškinimas. Tarptautinės sutartys ir trečiosios šalys. Tarptautinės sutarties laikymasis ir taikymas. Tarptautinių sutarčių galiojimas. Tarptautinių sutarčių nutraukimo ar sustabdymo pasekmės. Tarptautinės sutartys ir Lietuvos teisės sistema. Tarptautinių sutarčių taikymo Lietuvos vidaus teisėje ypatybės. Pagrindinės tarptautinės organizacijos, jų teisės aktai.

Atsakomybė tarptautinėje viešojoje teisėje.

Individo teisės, pareigos ir atsakomybė. Tarptautinės baudžiamosios teisės pagrindai. Teisinė pagalba ir ekstradicija.

Tarptautinės teisės subjekto požymiai. Valstybė kaip tarptautinės teisės subjektas. Valstybės ir Vyriausybės pripažinimas. Valstybių teisių perėmimas.

*Skyriaus pakeitimai:*

Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834

## **XI SKYRIUS EUROPOS SAJUNGOS TEISĖ**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Europos Sąjungos teisės viršenybė. Europos Sąjungos teisės tiesioginis taikymas ir tiesioginis veikimas. Horizontalus ir vertikalus tiesioginis veikimas. Tiesioginio veikimo sąlygos. Europos Sąjungos teisės šaltiniai. Europos Sąjungos teisės aktų rūšys, jų ypatumai.

Bendrieji Europos Sąjungos teisės principai. Subsidiarumo ir proporcingumo principai, teisinio tikrumo ir teisėtų lūkesčių principas.

Pagrindinės Europos Sąjungos institucijos, jų kompetencija. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) sudėtis, jurisdikcija ir vaidmuo formuojant Europos Sąjungos teisinę praktiką. Ieškinių rūšys. Europos Sąjungos Bendrasis Teismas: sudėtis ir jurisdikcija. Nacionalinių teismų teisė kreiptis į ESTT prašant preliminarinių nutarimų.

Laisvas prekių judėjimas. Prekės samprata Europos Sąjungos teisėje ir ESTT praktikoje. Fiskalinių ir nefiskalinių prekybos kliūčių samprata.

Muitų mokesčių ir rinkliavų, turinčių lygiavertį muitų mokesčiams poveikį, sąvoka ir draudimas. Vidaus apmokestinimo priemonės: panašių ir konkuruojančių prekių sąvokos, tiesiogiai ir netiesiogiai diskriminuojančių vidaus apmokestinimo priemonių draudimas. Kiekybinių apribojimų ir priemonių, turinčių lygiavertį poveikį, draudimas. Bendrai ir atskirai taikomi kiekybiniai apribojimai. Išimtys laisvam prekių judėjimui.

Laisvas asmenų judėjimas. Pagrindiniai principai, taikomi laisvam asmenų judėjimui. Laisvas darbuotojų judėjimas: darbuotojo sąvoka ir teisės. Darbuotojo šeimos narių teisės, sąlygojamos laisvo asmenų judėjimo. Laisvas kitų asmenų (ne dirbančiųjų) judėjimas. Laisvo asmenų judėjimo išimys.

Įsisteigimo laisvė. Savarankiškai dirbančių asmenų įsisteigimo laisvė. Diplomų pripažinimas. Įmonių įsisteigimo laisvė. Pirminio ir antrinio įsisteigimo laisvė. Įsisteigimo teisės ribojimo pagrįstumo kriterijai.

Paslaugų teikimo laisvė: laisvė teikti ir laisvė gauti paslaugas. Paslaugų gavėjo ir paslaugas teikiančio asmens pilietybė, nuolatinė gyvenamoji / įregistravimo vieta. Laisvės teikti paslaugas išimtys.

Advokatų teisė laikinai teikti paslaugas ir teisė teikti nuolatinės teisines paslaugas kitoje nei kilmės valstybėje.

Laisvas kapitalo judėjimas: kapitalo judėjimo tipai ir kapitalo judėjimo suvaržymų panaikinimas Europos Sąjungoje.

Konkurencijos teisė. Europos Sąjungos konkurencijos teisės tikslai, principai ir struktūra. Pagrindinės Europos Sąjungos konkurencijos teisės sąvokos (ūkio subjektas, prekių ar geografinė rinka, rinkos galia).

Konkurenciją ribojantys susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai: turinys, draudžiamų susitarimų rūšys, išimtys. Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi: sąlygos ir formos. Kelių įmonių dominuojanti padėtis. Rinkos struktūrų koncentracijos kontrolė: koncentracijos sąvoka, koncentracijos tyrimo procedūra ir koncentracijų vertinimas.

Teisės derinimas Europos Sąjungoje: derinimo rūšys ir formos.

*Papildyta skyriumi:*

Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834

## **XII SKYRIUS ADVOKATŪRA**

*Pakeistas skyriaus pavadinimas:*

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Advokatūros vieta Lietuvos teisinėje sistemoje. Advokatų profesinės veiklos reguliavimas.

Advokato samprata. Advokato veikla. Advokatų profesinės veiklos principai. Advokato nepriekaištinga reputacija. Pripažinimo advokatu tvarka ir reikalavimai. Sprendimo pripažinti asmenį advokatu panaikinimas. Teisė verstis advokato praktika. Įrašymas į praktikuojančių advokatų sąrašą. Išbraukimas iš Lietuvos praktikuojančių advokatų sąrašo.

Advokatų veiklos formos. Individualios advokato veiklos sąlygos. Advokatų, veikiančių partnerystės pagrindais, neįsteigiant juridinio asmens, veiklos sąlygos. Advokatų veikla įsteigiant juridinį asmenį.

Advokato darbo vietai keliama reikalavimai. Advokato darbo vietos registravimas. Advokato veikloje naudojamų pavadinimų registravimas. Advokato veikloje naudojami dokumentai. Advokato finansinė apskaita.

Advokato padėjėjo praktikos atlikimo tvarka. Advokato padėjėjo statuso ypatumai. Praktikos vadovo pareigos ir atsakomybė advokato padėjėjo praktikos laikotarpiu. Lietuvos advokatų padėjėjų sąrašas.

Advokato atsakomybė. Advokato drausminės atsakomybės specifika. Advokato drausmės bylos nagrinėjimo tvarka, praktinės problemos. Advokato ar advokatų profesinės bendrijos profesinės civilinės atsakomybės privalomasis draudimas. Advokatų padėjėjų drausminė atsakomybė.

Advokato profesinės teisės ir pareigos. Advokato funkcijos. Advokato veiklos apribojimai. Advokato veiklos garantijos. Neprofesionalios advokato praktikos pasekmių šalinimas. Ginčų dėl teisinių paslaugų teikimo nagrinėjimas.

Etikos vaidmuo advokato veikloje. Advokato profesinės etikos samprata ir turinys. Advokato profesinės etikos principai, jų reglamentavimas. Advokato sąžiningumo ir garbingumo samprata. Advokato kompetencijos ir profesinės etikos santykis. Advokatų tarpusavio santykiai. Advokato santykiai su klientais. Advokato santykiai su valstybės institucijomis. Advokato elgesio teisme ypatumai. Advokato santykiai su savivaldos institucijomis.

Susitarimo dėl teisinės pagalbos samprata. Advokato įgalinimų įforminimas. Atsisakymas sudaryti teisinės pagalbos sutartį. Teisinės pagalbos sutarties nutraukimo specifika.

Advokato vieta valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemoje. Advokato teikiamos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos rūšys. Advokato paskyrimo teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą sąlygos ir tvarka.

Užmokestis už advokato teikiamą teisinę pagalbą. Advokato išlaidų apmokėjimas. Užmokestis už advokato teikiamą valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Advokato socialinis draudimas. Advokato sveikatos draudimas. Pajamų mokesčio taikymas advokatams. Advokatų pridėtinės vertės mokesčio taikymas advokatams.

Advokatų savivalda. Lietuvos advokatūros funkcijos, organai ir sprendimai. Advokatų susirinkimas (konferencija), jo sušaukimo tvarka, kompetencija. Lietuvos advokatūros advokatų taryba, jos sudėtis, įgalinimai. Advokatų garbės teismas, jo sudėtis, funkcijos. Advokatų revizijos komisija, jos funkcijos ir įgalinimai.

Lietuvos advokatūros lėšos.

Tarptautinės organizacijos, atstovaujančios advokatų interesams. Tarptautinė advokatų asociacija (International Bar Association – IBA). Europos advokatūrų ir teisinių bendrijų taryba (The Council of Bars and Law Societies of Europe – CCBE). Lietuvos advokatūros narystė tarptautinėse organizacijose.

Europos Sąjungos valstybių narių teisininkų teisės teikti paslaugas Lietuvos Respublikoje rūšys, įgyvendinimo sąlygos. Lietuvos advokato profesinio vardo suteikimo Europos Sąjungos valstybės narės teisininkui sąlygos ir tvarka.

*Papildyta skyriumi:*

Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834

---

## **Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas

Nr. [1R-1](#), 2013-01-02, Žin., 2013, Nr. 2-58 (2013-01-05), i. k. 1132270ISAK00001R-1

Dėl teisingumo ministro 2008 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 1R-458 "Dėl Advokatų kvalifikacinio egzamino programos patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas

Nr. [1R-147](#), 2014-04-28, paskelbta TAR 2014-04-28, i. k. 2014-04834

Dėl teisingumo ministro 2008 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 1R-458 „Dėl Advokatų kvalifikacinio egzamino programos patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Įsakymas

Nr. [1R-322](#), 2016-12-23, paskelbta TAR 2016-12-23, i. k. 2016-29449

Dėl teisingumo ministro 2008 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 1R-458 „Dėl Advokatų kvalifikacinio egzamino ir advokatų veiklos organizavimo egzamino programos patvirtinimo“ pakeitimo